

Ruben Willaert
restauratie & archeologie
decoratie

GEEFT HET VERLEDEN EEN TOEKOMST

De Tandem (Oudenburg, West-Vlaanderen)

Projectcode: 2020D47
Juli 2020

ARCHEOLOGIENOTA
BUREAUONDERZOEK (FASE 0)
DEEL 1: RESULTATEN VAN HET BUREAUONDERZOEK

Colofon

Ruben Willaert nv
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteurs: Aaron Willaert, Wouter Van Goidsenhoven

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /
De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:
Ruben Willaert, OE/ERK/Archeoloog/2015/00069

© Ruben Willaert nv, Sint-Michiels-Brugge, 2020

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert nv.

Ruben Willaert nv aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

1	Resultaten van het bureauonderzoek	7
1.1	Administratieve gegevens	7
1.2	Onderzoeksoopdracht.....	9
1.2.1	Doelstelling.....	9
1.2.2	Onderzoeksvragen	9
1.2.3	Juridische context	9
1.2.4	Randvoorwaarden	9
1.2.5	Archeologische voorkennis van het terrein.....	10
1.3	Werkwijze en strategie.....	11
1.3.1	Methode.....	11
1.3.2	Fysisch geografische situatie	11
1.3.3	Historische context en bekende archeologie	11
1.3.4	Archeologische indicatoren.....	11
1.3.5	Verstoringshistoriek	12
1.3.6	Introductie tot het projectgebied.....	13
1.3.6.1	Ruimtelijke situering	13
1.3.6.2	Geplande werken.....	14
1.4	Assessmentrapport.....	17
1.4.1	Fysisch geografische en geologische situatie	17
1.4.1.1	Landschappelijke situering	18
1.4.1.2	Tertiaire lithostratigrafie	21
1.4.1.3	Quartaire lithostratigrafie.....	22
1.4.1.4	Bodemvormingsprocessen	23
1.4.2	Historische en archeologische voorkennis	24
1.4.2.1	Overzicht van de gekende archeologische waarden.....	24
1.4.2.2	Historische context en bekende archeologische vindplaatsen	33
1.4.2.3	Archeologische indicatoren en cartografische bronnen	35
1.4.2.4	Huidige gebruik en verstoringen	39
1.5	Synthese.....	42
2	Bibliografie.....	44

FIGURENLIJST

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).	8
Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bron: Geopunt).	8
Figuur 3: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2019 (Bron: Geopunt).	13
Figuur 4: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2019 (Bron: Geopunt).	14
Figuur 5: Plangebied gezien vanaf de Brugsesteenweg (©Google Streetview).	14
Figuur 6: Geplande werken weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2019 (Bron: Geopunt);	15
Figuur 7: Inplantingsplan gelijkvloers weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2019 (Bron: Geopunt).	16
Figuur 8: Projectgebied weergegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Bron: Geopunt).	18
Figuur 9: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).	19
Figuur 10: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de waterlopen (Bron: Geopunt).	19
Figuur 11: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).	20
Figuur 12: Hoogteverloop, N-Z (Bron: Geopunt).	20
Figuur 13: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (Bron: Geopunt).	21
Figuur 14: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (Bron: Geopunt).	22
Figuur 15: Projectgebied weergegeven op de Bodemkaart (Bron: Geopunt).	23
Figuur 16: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de CAI-polygonen binnen een straal van 1,5 km (Bron: Geopunt).	24
Figuur 17: Projectgebied weergegeven op de Heraldische Kaart van het Brugse Vrije, 1597 (bron:: Kaartenhuis Brugge).	36
Figuur 18: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).	37
Figuur 19: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840 (Bron: Geopunt).	37
Figuur 20: Projectgebied weergegeven op de Poppkaart, 1842-1879 (Bron: Geopunt).	38
Figuur 21: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt).	39

Figuur 22: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979-1990 (Bron: Geopunt).	40
Figuur 23: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2000-2003 (Bron: Geopunt).	40
Figuur 24: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2008-2011 (Bron: Geopunt).	41
Figuur 25: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2019 (Bron: Geopunt).	41

TABELLENLIJST

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek..... 7

Tabel 2: Overzicht van de aardwetenschappelijke gegevens. 17

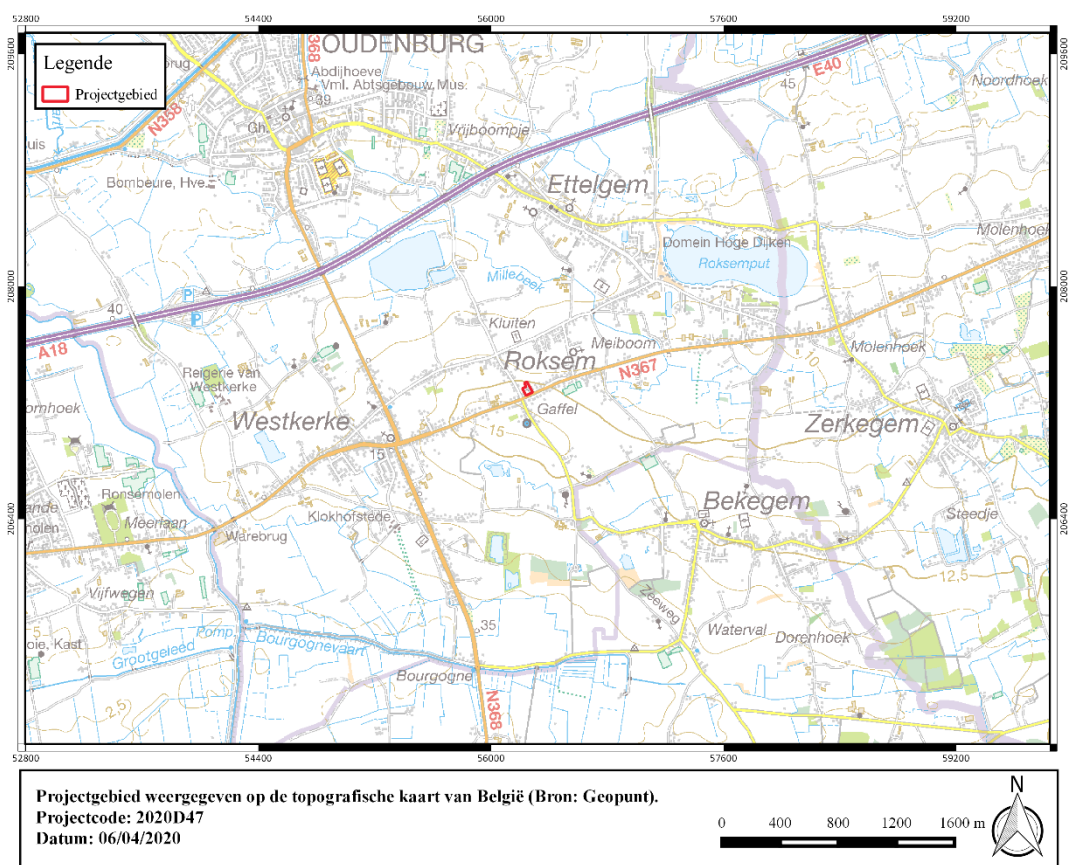
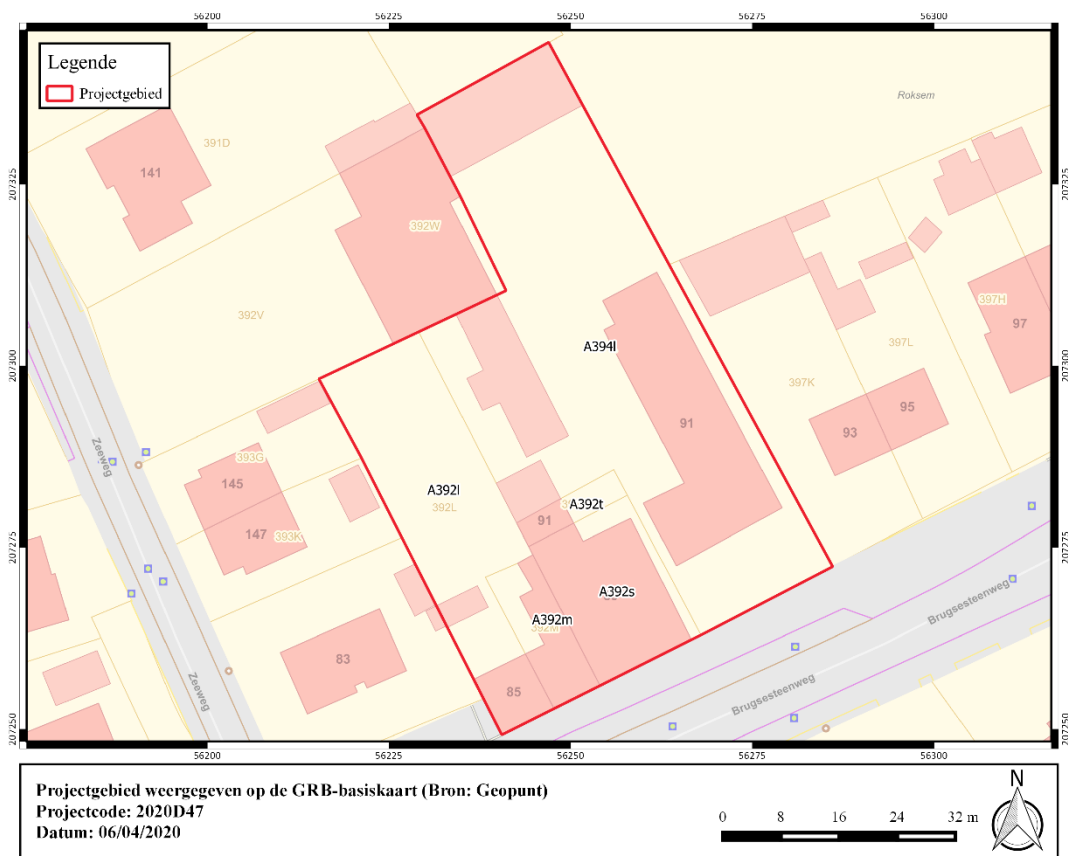
1 Resultaten van het bureauonderzoek

1.1 Administratieve gegevens

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	West-Vlaanderen
	Gemeente	Oudenburg
	Deelgemeente	Roksem
	Postcode	8460
	Adres	Brugsesteenweg 85-91 8460 Oudenburg
	Toponiem	De Tandem
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	X _{min} = 56166 Y _{min} = 207248 X _{max} = 56307 Y _{max} = 207346
b) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Oudenburg, Afdeling 3 (Roksem), Sectie A, nr's: 394l, 392l, 392t, 392s, 392m Figuur 1	
c) Een topografische kaart van het onderzochte gebied waarvan de schaal afgestemd is op de grootte van het projectgebied	Figuur 2	
d) Alle betrokken actoren en specialisten	Wouter Van Goidsenhoven (erkend archeoloog) Clara Thys (archeoloog) Elke Ghyselbrecht (aardkundige) Aaron Willaert (historicus)	
e) Personen buiten het project die geraadpleegd of betrokken werden voor algemene wetenschappelijke advisering	/	

1.2 Onderzoeksopdracht

1.2.1 Doelstelling

Het archeologisch vooronderzoek betracht altijd eerst door raadpleging van gekende en ontsloten informatiebronnen tijdens een bureauonderzoek eventueel aanwezig archeologisch erfgoed binnen het onderzoeksgebied te inventariseren, waarderen en veiligstellen.

1.2.2 Onderzoeksvragen

Voor het bureauonderzoek zijn volgende onderzoeksvragen te formuleren:

- Hoe is de aardkundige opbouw van het onderzoeksgebied?
- Welke processen van bodemvorming zijn bekend?
- Welke geomorfologische processen zijn te bekend?
- Welke aardkundige eenheden zijn archeologisch relevant en wat is hun diepteligging?
- Zijn er archeologische resten bekend binnen de grenzen van het plangebied?
- Welke is de aard en ouderdom van bekende archeologische resten?
- Welke is de conserveringsgraad en gaafheid van bekende archeologische resten?
- Wat is de invloed van de toekomstige inrichting op eventueel aanwezige archeologische resten?

1.2.3 Juridische context

Het onderzoeksterrein situeert zich volgens het gewestplan in een zone bestemd als woonuitbreidingsgebied. Het onderzoeksterrein situeert zich noch binnen een vastgestelde archeologische zone, noch binnen een archeologische site, noch binnen een zone waar geen archeologie te verwachten valt. Deze archeologienota wordt opgemaakt naar aanleiding van een geplande stedenbouwkundige vergunningsaanvraag waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 1000 m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 3000 m² of meer bedraagt.

De oppervlakte van het plangebied in kwestie bedraagt 3324 m²; vandaar is men verplicht een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag.

1.2.4 Randvoorwaarden

Voor het bureauonderzoek worden enkel toegankelijke en beschikbare bronnen gebruikt.

Een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem is momenteel onmogelijk voorafgaand aan het aanvragen van de stedenbouwkundige vergunning. Het terrein is op heden nog bebouwd of verhard. Deze bebouwing/verharding dient eerst verwijderd te worden conform de sloopvoorwaarden opgenomen in het Programma van Maatregelen.

Daarom wordt geopteerd voor de uitzonderingsprocedure waarbij een nota wordt aangeleverd op basis van een bureauonderzoek. In dit bureauonderzoek wordt nagegaan of er op het projectgebied een uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem noodzakelijk is en of (gedeeltelijke) vrijgave mogelijk is.

1.2.5 Archeologische voorkennis van het terrein

Binnen de grenzen van projectgebied Roksem De Tandem werd in het verleden geen archeologisch onderzoek uitgevoerd.

In de omgeving zijn wel enkele archeologische vindplaatsen gekend (cfr. infra).

1.3 Werkwijze en strategie

1.3.1 Methode

In de praktijk resulteert het bureauonderzoek in een inschatting van het archeologisch potentieel van een onderzoeksgebied. Het archeologisch potentieel drukt een verwachting uit ten aanzien van voorkomen, aard, gaafheid en conservering van de archeologische resten in de ondergrond van de planlocatie. Het archeologisch potentieel is gebaseerd op vier variabelen: fysisch-geografische situatie, bekende archeologische vindplaatsen, archeologische indicatoren en verstoringshistoriek.

Pas na de vaststelling van het archeologisch potentieel kunnen onderbouwde inschattingen worden gemaakt over de planeffecten op eventueel archeologisch erfgoed.

1.3.2 Fysisch geografische situatie

Geologische, geomorfologische en bodemkundige data informeren over de genese van het landschap in het plangebied, de bodemopbouw en de ligging en de stratigrafische positie van sedimenten waarin archeologische fenomenen kunnen voorkomen. Een aantal (prehistorische) vindplaatstypen kunnen bovendien uitgesproken gekoppeld worden aan specifiek aanwijsbare landschapsvormen.

De aardkundige data laten ook toe om een verwachting te formuleren ten aanzien van de verschijningsvorm, d.i. de conserveringsgraad en gaafheid van het archeologische erfgoed.

Volgende informatiebronnen werden geconsulteerd t.b.v. een eerste aardkundige analyse:

- Tertiair en Quartair geologische kaart van Vlaanderen
- Toelichting bij de Quartair geologische kaart van Vlaanderen
- Bodemkaart van Vlaanderen
- Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen
- Hydrografische kaart van Vlaanderen
- Bodemerosie kaart

1.3.3 Historische context en bekende archeologie

Beschikbare historische en toponymische kennis over woonplaatsen (buurtschap, gehucht, dorp, stad) in en nabij het onderzoeksgebied kan een zinvol kader bieden om de betekenis van bekende archeologische vindplaatsen te evalueren.

Om een overzicht te krijgen van de bekende archeologische vindplaatsen binnen het onderzoeksgebied werd de Centrale Archeologische Inventaris van Agentschap Onroerend Erfgoed¹ geraadpleegd en is lokaal geïnformeerd naar recent onderzoek.

1.3.4 Archeologische indicatoren

Archeologische indicatoren omvatten diverse datacategorieën zoals resultaten van non-intrusieve archeologische prospectietechnieken (bijvoorbeeld vondstmeldingen van metaaldetectie), toevallige vondsten bij niet-archeologische graafwerken, maar vooral ook historisch-cartografische, iconografische data en fotocollecties. Ze vormen fysiek aanwijsbare

¹ <https://cai.onroerenderfgoed.be/>

fenomenen die een aanwijzing kunnen zijn voor de aanwezigheid, ter plaatse of in de nabijheid, van archeologische sites.

Archeologische indicatoren zijn gezocht in de Centrale Archeologische Inventaris van het Agentschap Onroerend Erfgoed en in ontsloten cartografische bronnen.

1.3.5 Verstoringshistoriek

De verstoringsgraad van het onderzoeksgebied bepaalt in belangrijke mate de te verwachten gaafheid en bewaringsgraad van eventueel aanwezig archeologische bodemarchief. Om een correcte inschatting van de verstoring van de bodem te kunnen maken kunnen allerhande bronnen van pas komen. Zo kan mondelinge informatie van vroegere gebruikers of bewoners, beschikbare plannen van (verdwenen) constructies, verslagen van bodemonderzoeken en saneringen of informatie over delfstoffenwinning relevante informatie bieden.

Aanvullende informatie over recent historisch landgebruik is afkomstig van geraadpleegde luchtopnames vanaf 1971.²

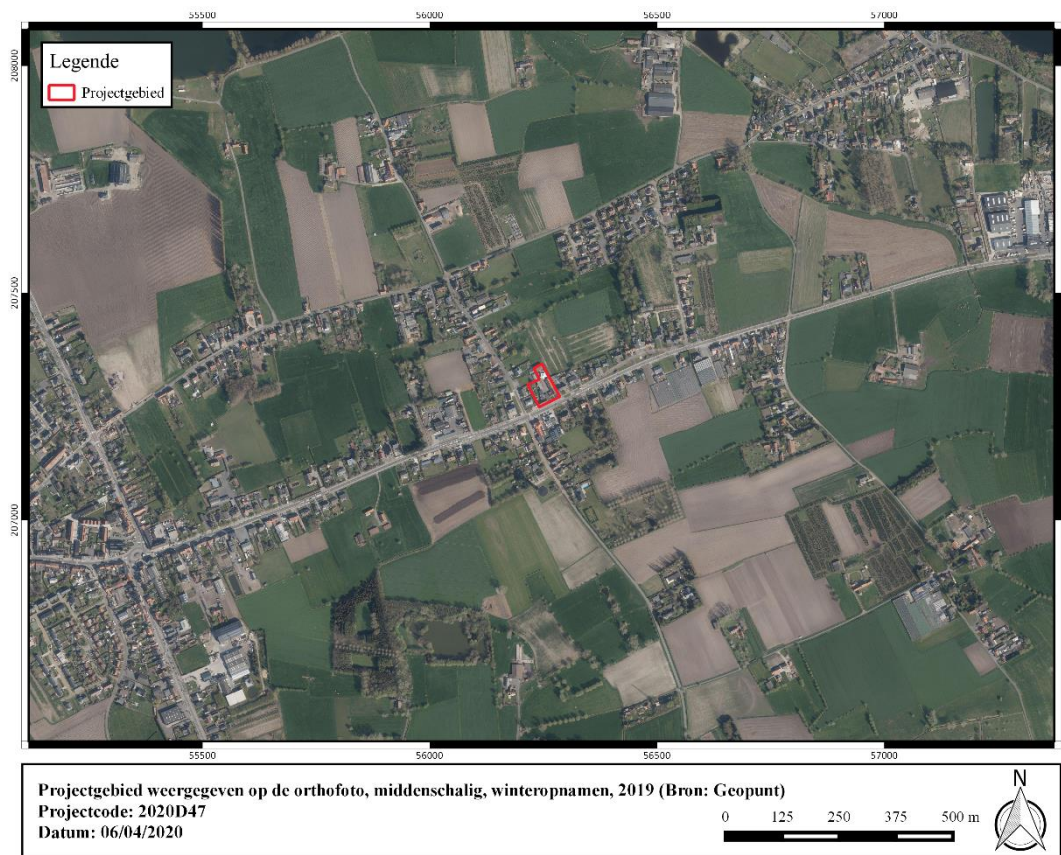
² <http://www.geopunt.be/>

1.3.6 Introductie tot het projectgebied

1.3.6.1 Ruimtelijke situering

Het plangebied is gelegen in Roksem, deelgemeente van Oudenburg in de provincie West-Vlaanderen. Het grondgebied wordt doorsneden door een aantal beken en geleden zoals o.m. de Stede-, de Paardenstraat-, de Vanderkinderenuitweg-, de Mille- en de Rozenbeek. Het dorp is omgeven door Eernegem ten zuiden, Westkerke ten westen, Oudenburg ten noorden en Bekegem en Zerkegem ten oosten. Het grondgebied wordt van west naar oost doorsneden door de autowegen A18 en N367.

Het plangebied zelf grenst ten zuiden aan de Brugsesteenweg. Ten westen van het terrein loopt de Zeeweg. De dorpskern van Roksem situeert zich ca. 375 meter ten noordoosten.

Figuur 3: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2019 (Bron: Geopunt).

1.3.6.2 Geplande werken

1.3.6.2.1 Bestaande toestand

De totale oppervlakte van het plangebied bedraagt ca. 3324 m². Op heden is ca. 1126 m² van het terrein bebouwd. Bijkomend is ca. 1155 m² van het terrein verhard. In het oostelijk terreindeel situeert zich een schoolgebouw, het westelijk terreindeel bestaat uit twee woningen met achterliggende tuinen. Het bestaande gebouwenbestand is niet onderkelderd.

Figuur 4: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2019 (Bron: Geopunt).

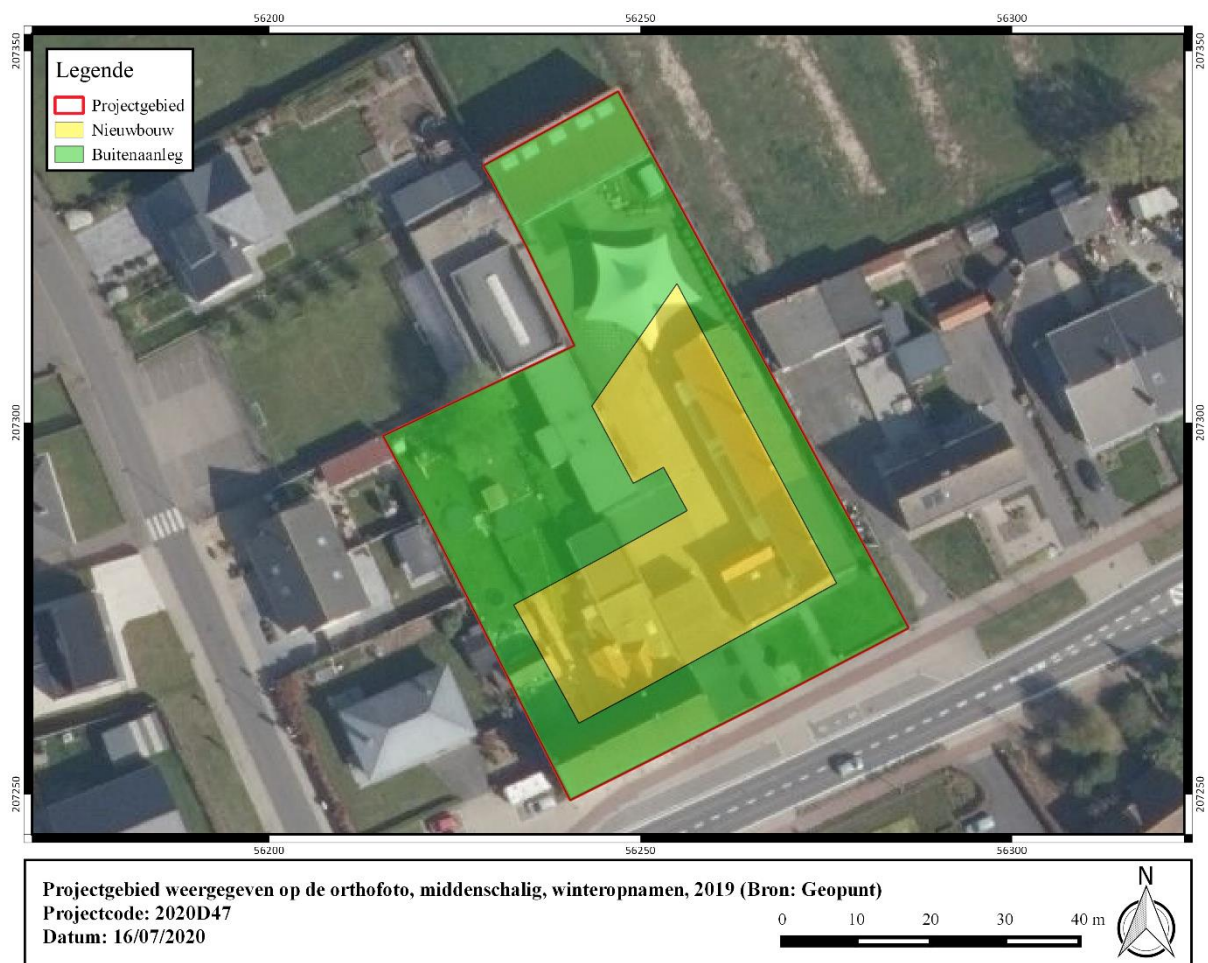

Figuur 5: Plangebied gezien vanaf de Brugsesteenweg (©Google Streetview).

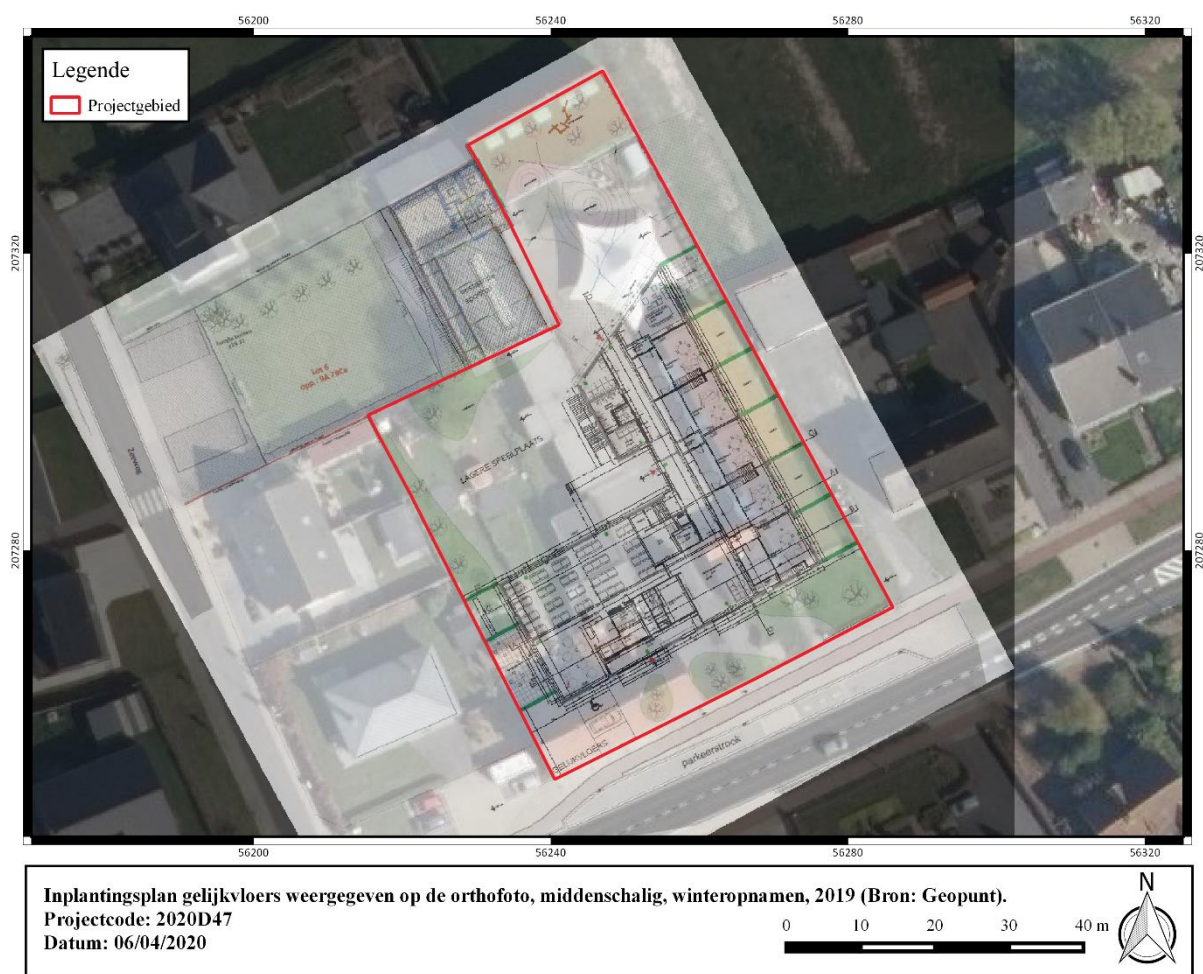
1.3.6.2.2 Ontworpen toestand

De opdrachtgever plant vooreerst de sloop van de bestaande bebouwing en de uitbraak van de bestaande verharding.

Na de noodzakelijke sloopwerken gaat de opdrachtgever over tot de realisatie van een nieuw schoolgebouw over een oppervlakte van ca. 1100 m². Dit nieuwe gebouw wordt gefundeerd door middel van sleuffunderingen tot vorstvrije diepte (ca. 90 cm-mv) en een vloerplaat (ca. 50 cm-mv). In functie van de geplande ontwikkeling dient tevens nieuwe riolering aangelegd te worden die zal aansluiten op twee regenwaterputten van elk 20.000 liter. De buitenaanleg betreft enerzijds de aanleg van verharding in de vorm van wegenis, speelplaatsen en parkeergelegenheid, en anderzijds de aanleg van groenzones. Voor de buitenaanleg dient rekening gehouden te worden met een algemene bodemingreep van ca. 50 cm-mv. Het bestaande niveauverschil op het terrein zal worden behouden door de noordelijke kleuterspeelplaats ca. 70 cm lager te leggen dan de speelplaats ten westen van de nieuwbouw.

Figuur 6: Geplande werken weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2019 (Bron: Geopunt);

Figuur 7: Inplantingsplan gelijkvloers weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2019 (Bron: Geopunt).

1.4 Assessmentrapport

Het assessmentrapport omvat alle relevante gegevens die over het projectgebied verzameld kunnen worden uit toegankelijke literatuur en kaartmateriaal, die bijdragen tot het gefundeerd inschatten van het archeologisch potentieel van het plangebied. Om dit laatste te bereiken worden de verzamelde gegevens met elkaar vergeleken, geconfronteerd en samengelegd. Dit rapport heeft als doel het plangebied binnen zijn archeologisch en landschappelijk kader te plaatsen, rekening houdend met de geplande bodemingrepen. De studie maakt gebruik van verschillende datasets, waarbij het uitgangspunt steeds het ontwerpplan van de toekomstige bodemingrepen is. Dit ontwerpplan wordt telkens geprojecteerd op de geologische, bodemkundige en historische kaarten. Alle kaartmateriaal werd vervaardigd met behulp van QGIS, een geografisch informatiesysteem.

Op basis van deze assessment van het projectgebied kan een gegronde argumentatie opgesteld worden over de noodzaak en het nut van al dan niet verder te nemen archeologische maatregelen, die uiteengezet worden in deel 2: het programma van maatregelen.

1.4.1 Fysisch geografische en geologische situatie

Tabel 2: Overzicht van de aardwetenschappelijke gegevens.

<i>Bron</i>	<i>Informatie</i>
Landschappelijke situering	Zandstreek buiten de Vlaamse vallei
Tertiair	Lid van Pittem (Formatie van Gentbrugge)
Quartair	Quartair Type 1
Bodemtypes	OB
Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen	11.0 – 13.6 m TAW
Hydrografie	Ijzerbekken, deelbekken Gistel-Ambacht.

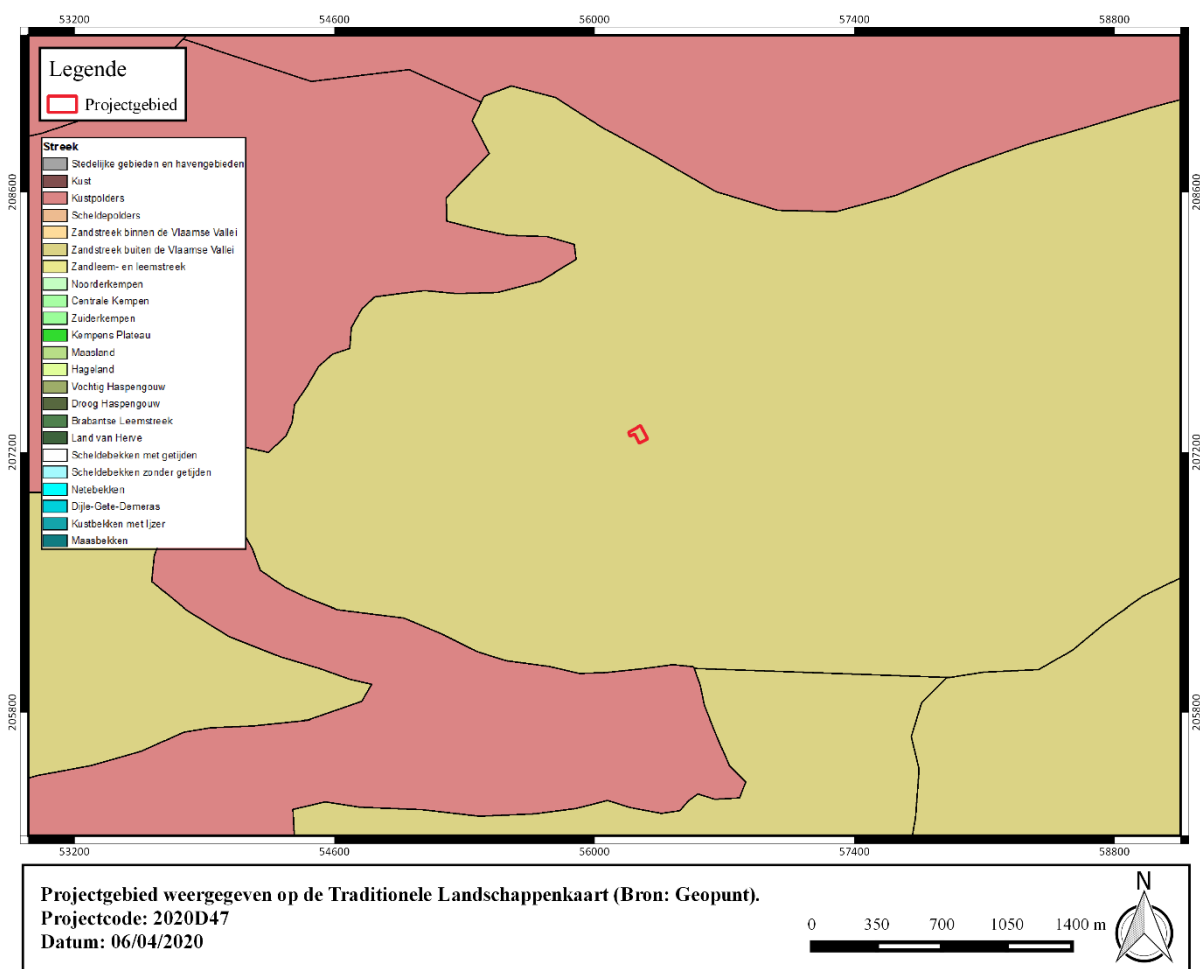
1.4.1.1 Landschappelijke situering

Het plangebied is gelegen in de zandstreek buiten de Vlaamse vallei.

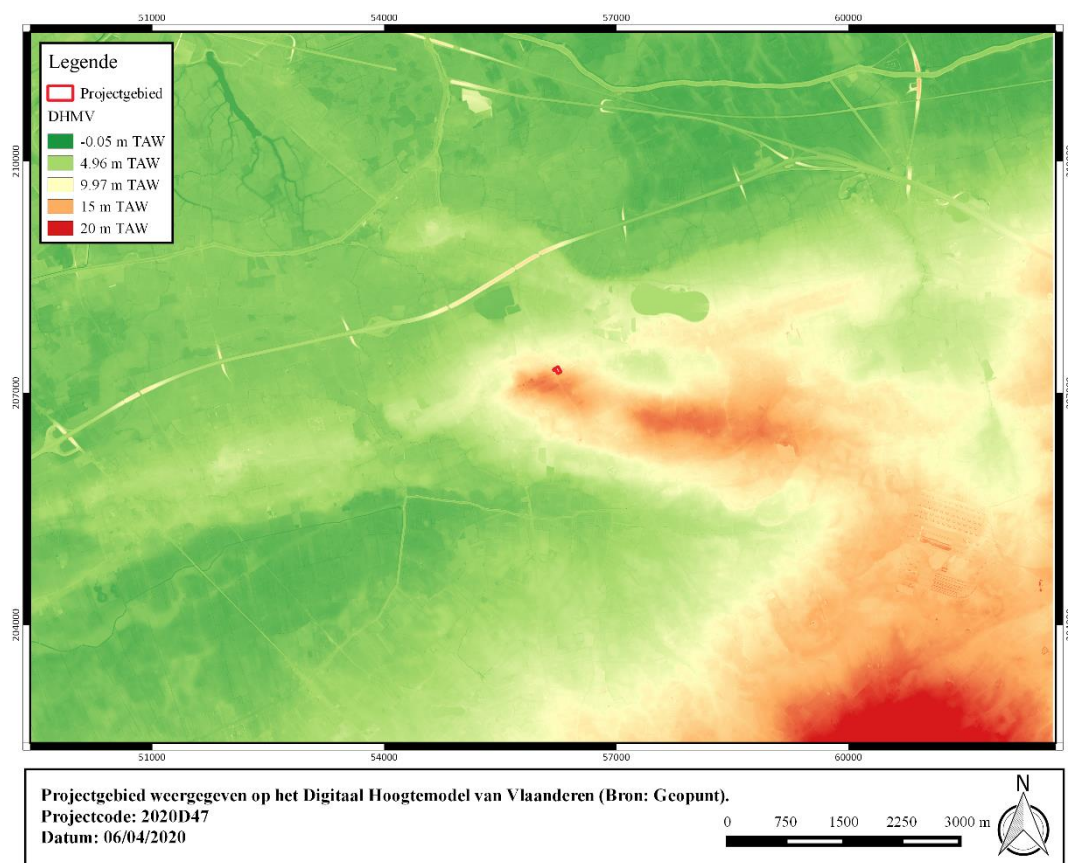
Het plangebied is gelegen op de noordelijke helling van een noordelijke uitloper van het Plateau van Wijnendale. Deze uitloper maakt vanaf het einde van het Weichseliaan deel uit van de dekzandrug van Gistel over Maldegem tot Stekene. Het plateau van Wijnendale is ontstaan gedurende het Tertiair. Door de aanwezigheid van kleilagen en zandsteenlagen was het plateau beter bestand tegen erosiewerking tijdens de ijstijden van het Quartair. Ten noordoosten van het plangebied situeert zich de beekvallei van het Oudenburgsvaartje dat ontwatert ter hoogte van de reeds vermelde getuigenheuvel en afwatert richting de polders.

Het plangebied is gelegen op een hoogte van ca. 11.0 – 13.6 m TAW. Het overgrote deel van het terrein helt licht af in noordelijke richting van 13.6 tot 12.3 m TAW. Precies ten noorden van het plangebied is er een abrupte daling van 1 meter waar te nemen. Mogelijk is het noordelijk deel van het terrein in het verleden deels opgehoogd om het terrein egaal te maken in functie van de realisatie van de aanwezige bebouwing.

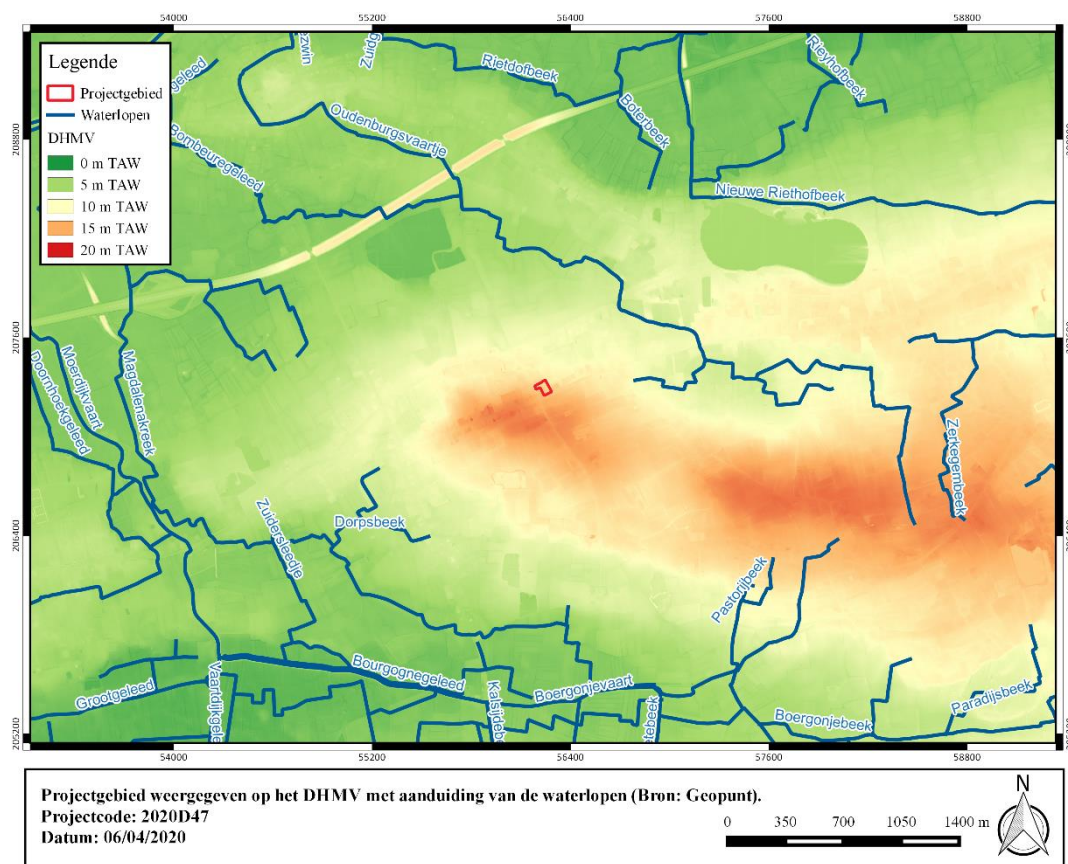
Het plangebied is gelegen in het Ijzerbekken, deelbekken Gistel-Ambacht.

Figuur 8: Projectgebied weergegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Bron: Geopunt).

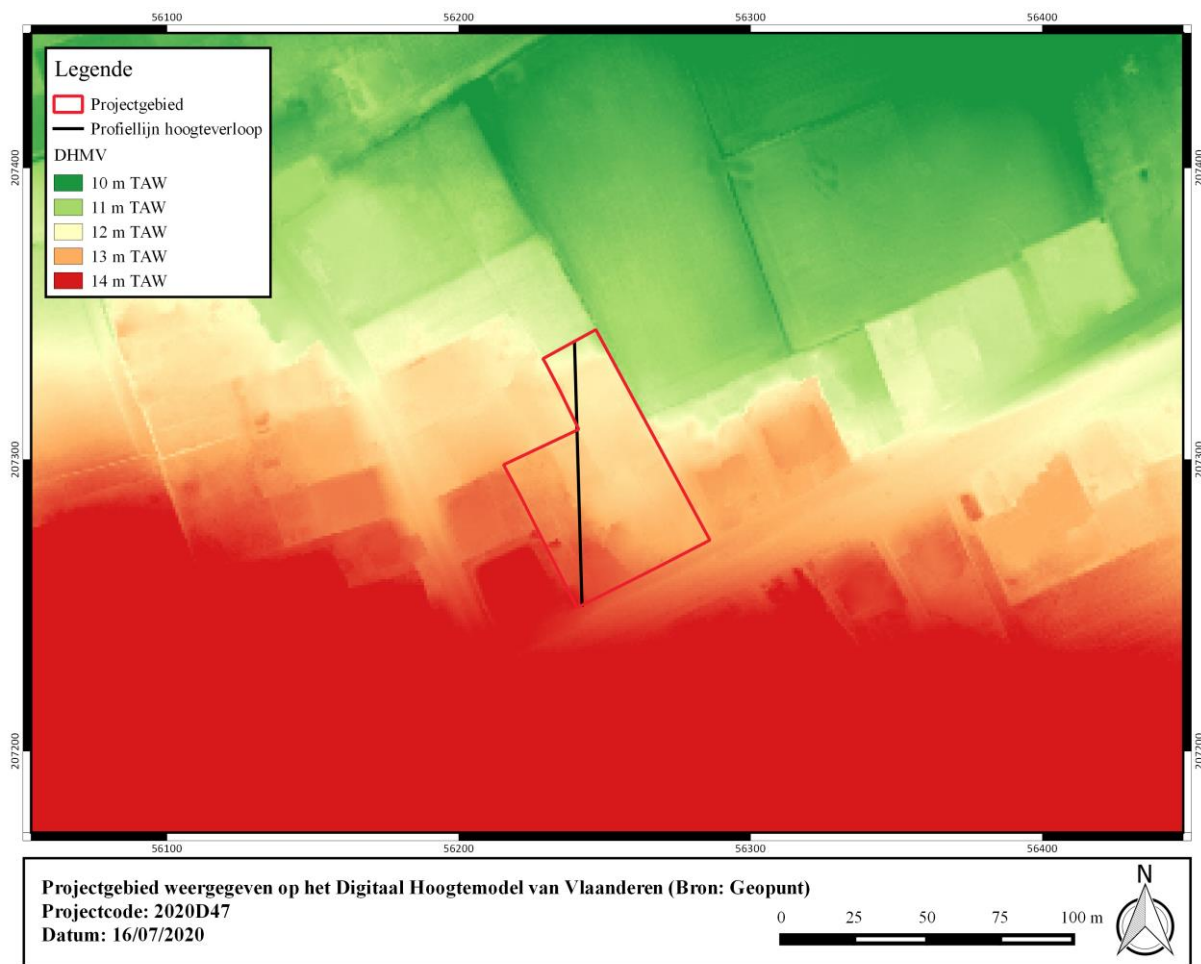

Figuur 9: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).

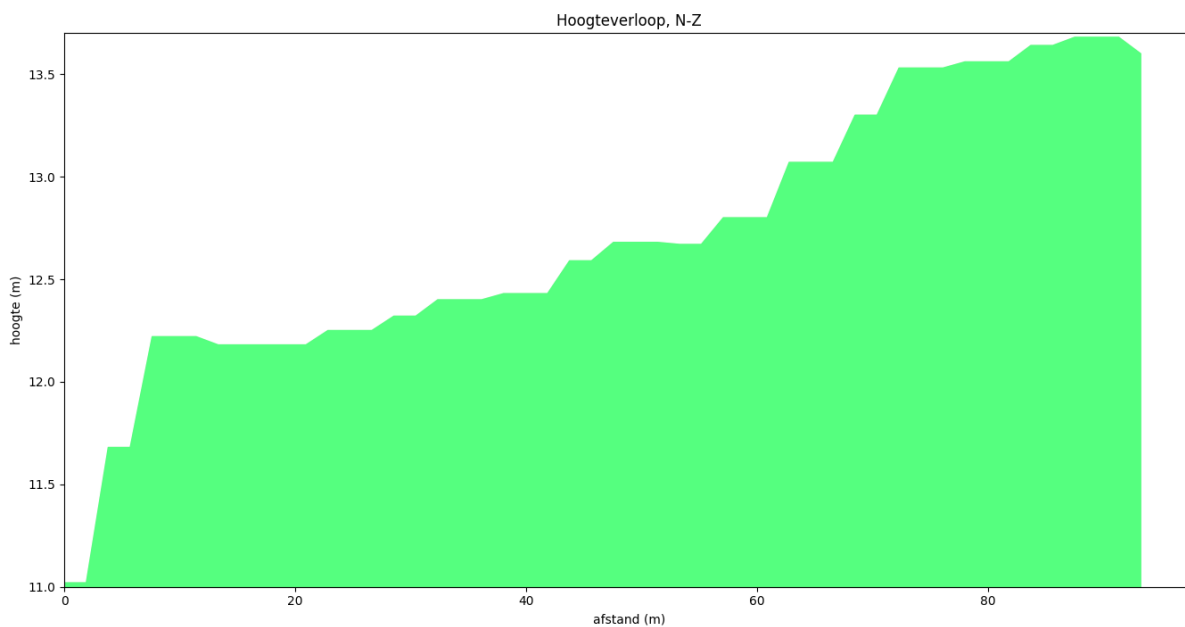

Figuur 10: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de waterlopen (Bron: Geopunt).

Figuur 11: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).

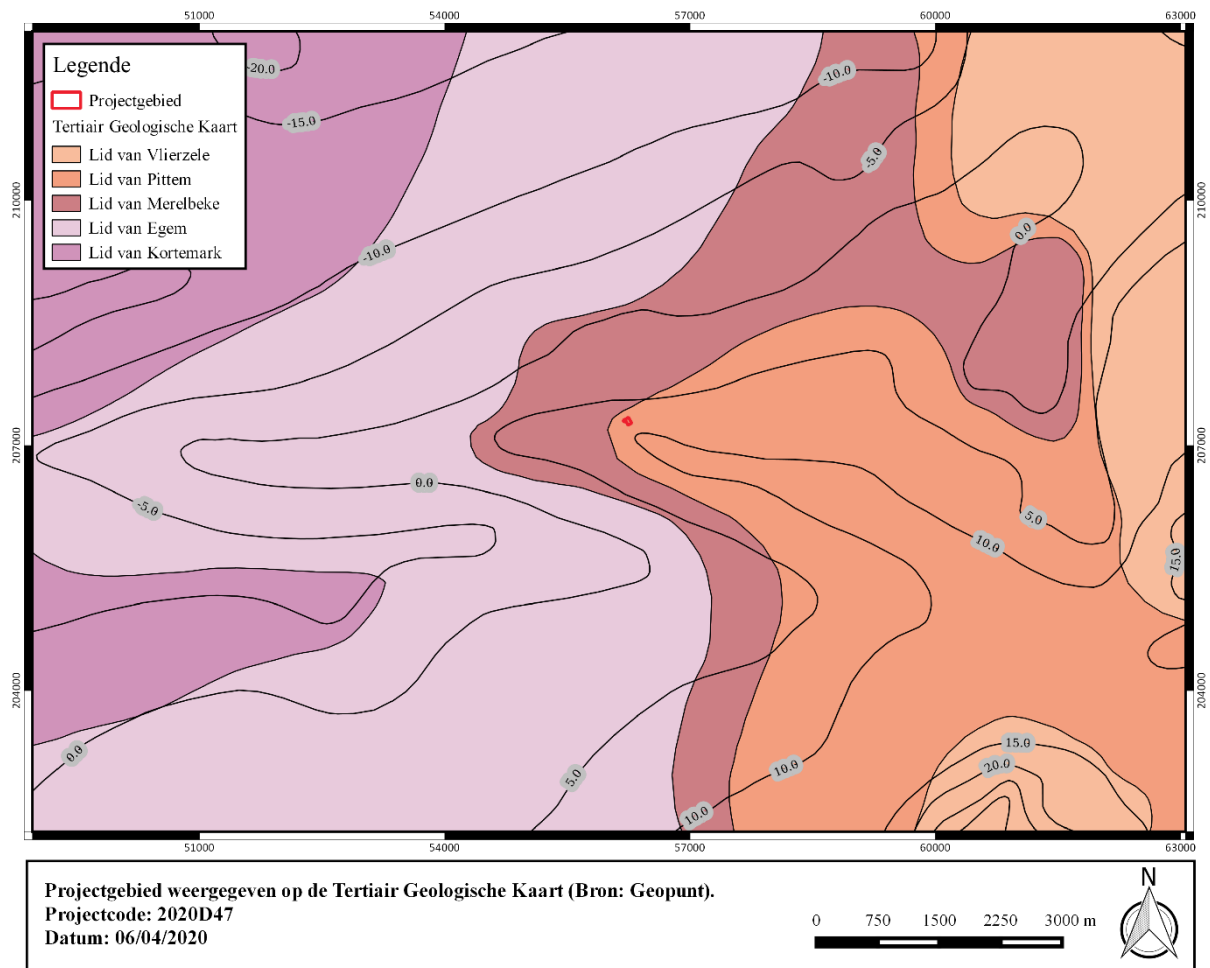

Figuur 12: Hoogteverloop, N-Z (Bron: Geopunt).

1.4.1.2 Tertiaire lithostratigrafie

Het projectgebied bevindt zich in het **Lid van Pittem (Formatie van Gentbrugge)**. De Formatie van Gentbrugge bestaat uit een afwisseling van kleiige siltige en zandige mariene sedimenten met enkele macrofossielen. Het is onderverdeeld in drie leden; van oud naar jong: het Lid van Merelbeke, het Lid van Pittem en het Lid van Vlierzele.

Het Lid van Pittem bestaat uit een afwisseling van dunne laagjes kleiig-zandig grof silt en glauconiethoudend kleiig-siltig fijn zand. De laminae zijn dikwijls gebioturbeerd. Er komen getijdegeulen voor in het sediment wat in de intertidale zone is afgezet. Plaatselijk komen zandsteenbanken met opalcement voor (veldstenen).

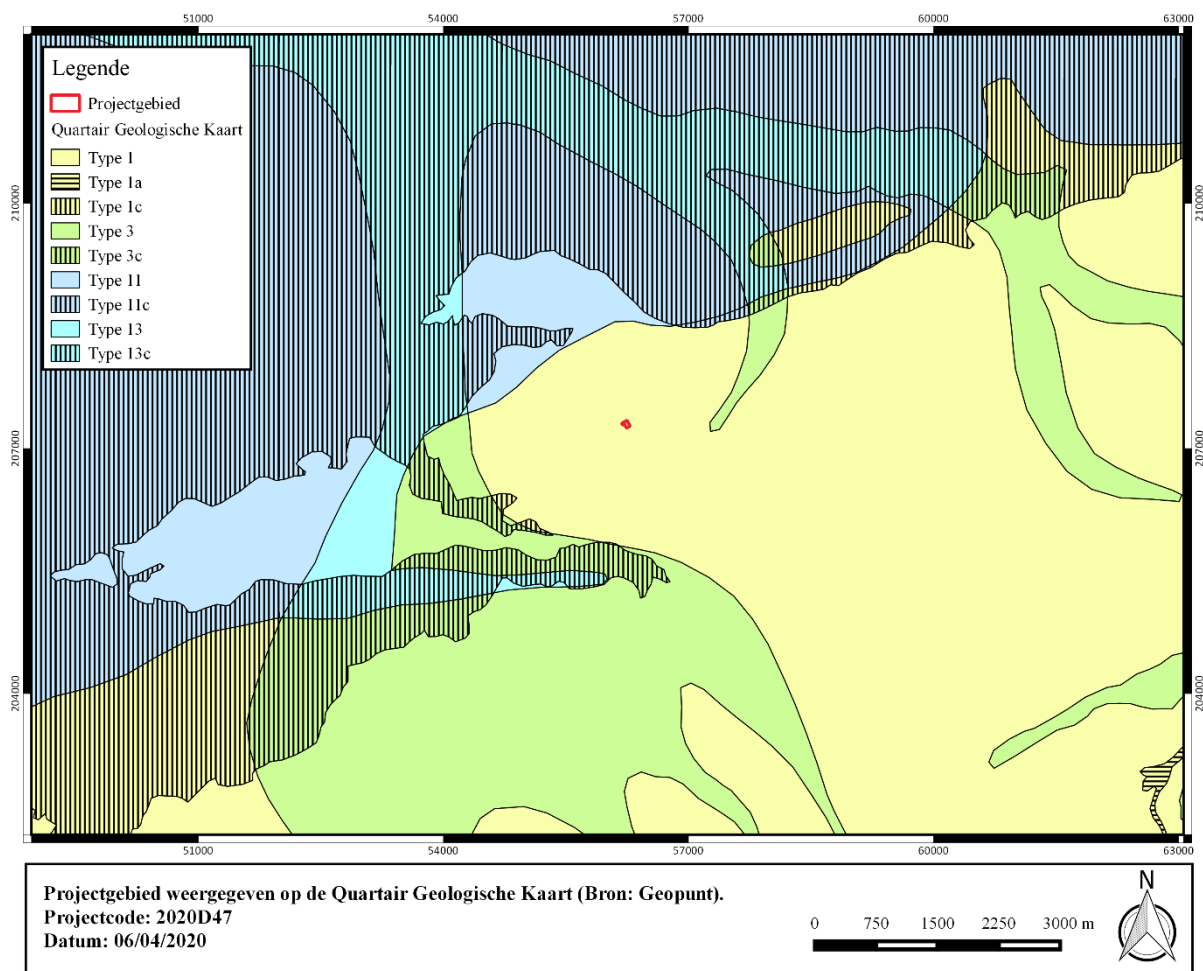

Figuur 13: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (Bron: Geopunt).

1.4.1.3 Quartaire lithostratigrafie

Het projectgebied is gelegen in het **Quartair Type 1**. Dit type bestaat uit een eolische afzetting van het Weichseliaan tot mogelijk Vroeg-Holoceen (zand tot zandleem). Deze afzetting kan eventuele hellsingsafzettingen van het Quartair bevatten.

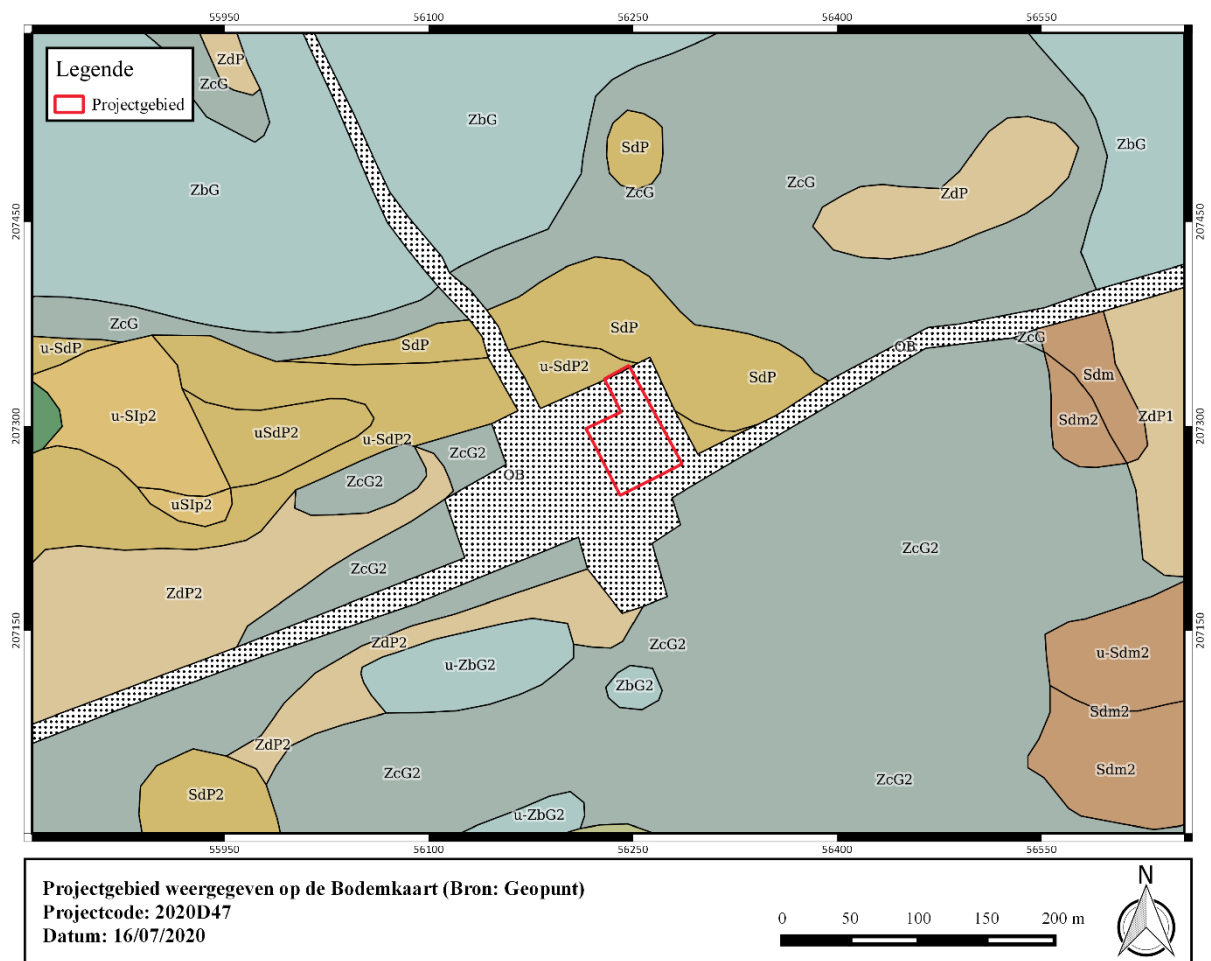
Figuur 14: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (Bron: Geopunt).

1.4.1.4 Bodenvormingsprocessen

Uit de bodemkaart valt af te leiden dat het onderzoeksgebied zich op de rand van een iets nattere depressie in het noorden situeert. Vermoedelijk bestaat het sediment ter hoogte van het onderzoeksgebied uit zand.

Het bodemtype **u-SdP2** is een matig natte, matig gleyige lemige zandbodem met profielontwikkelingsklassen p en x waarbij het klei voorkomt op geringe of matige diepte. Dit complex omvat overwegend gronden zonder profielontwikkeling (. . p) en gronden met zwakke profielontwikkeling (. . h, . . b). De bovengrond is donker grijsbruin, meestal 30-40 cm dik, goed humeus en rust meestal op een dunne (ongeveer 10-15 cm), zwak humeuze overgangshorizont. Tussen 40 en 60 cm beginnen de roestverschijnselen.

Het bodemtype **OB** is een kunstmatig bodemtype waarbij de natuurlijke bodem sterk verstoord kan zijn door de aanwezige verharding of bebouwing. Hierdoor is het niet altijd mogelijk de natuurlijke bodem te herkennen.

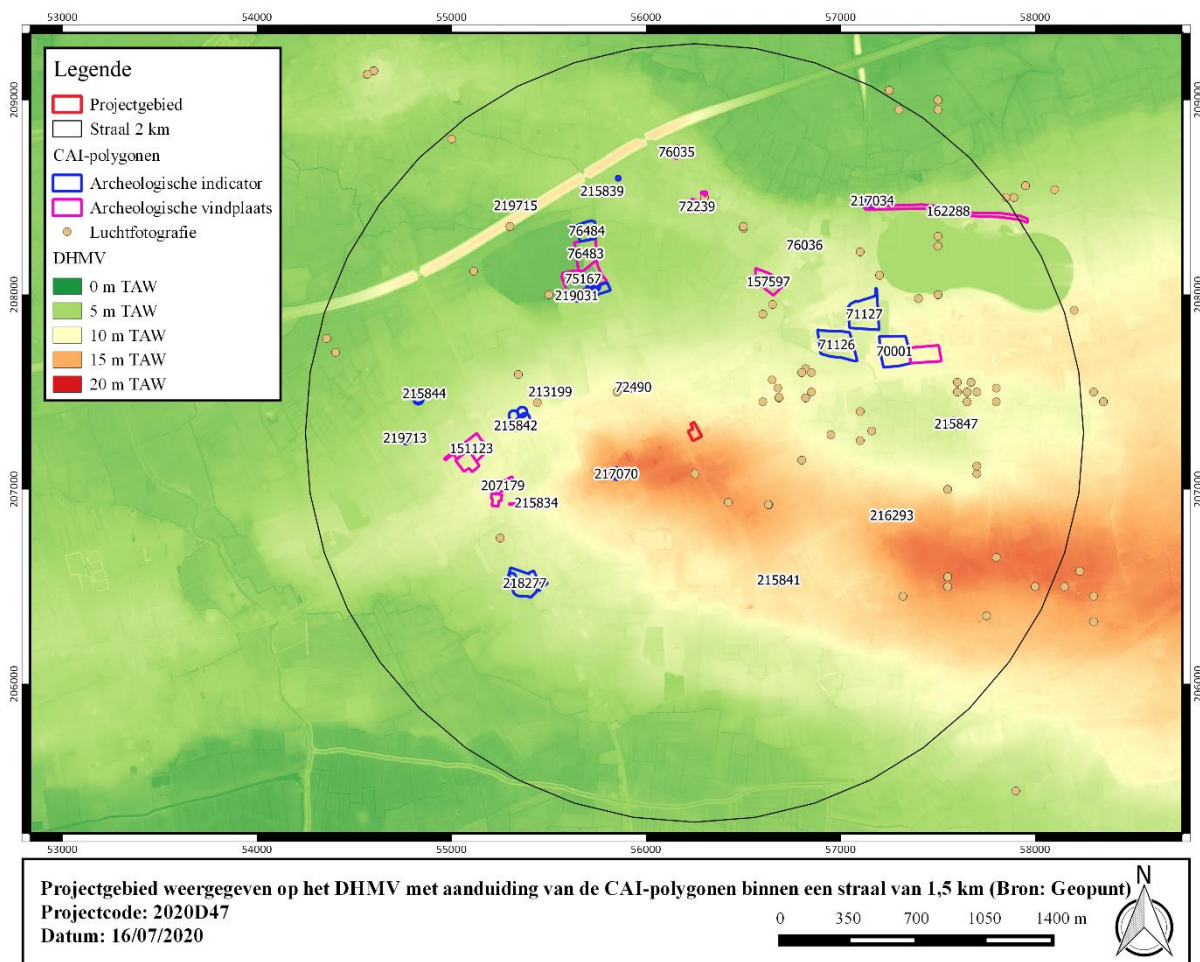
Figuur 15: Projectgebied weergegeven op de Bodemkaart (Bron: Geopunt).

1.4.2 Historische en archeologische voorkennis

1.4.2.1 Overzicht van de gekende archeologische waarden

Binnen de grenzen van het onderzoeksgebied zijn geen archeologische vindplaatsen gekend. Een groot deel van de opgenomen vindplaatsen opgenomen op het kaartblad van de CAI betreffen waarnemingen in het kader van werfcontroles of noodonderzoek op beperkte oppervlaktes. Hoewel de streek rond Oudenburg vooral gekend is vanwege de rijkdom aan Romeinse vindplaatsen en de aanwezigheid van een Romeins castellum, wijzen de gekende vindplaatsen en indicatoren op een doorlopende menselijke aanwezigheid sinds het finaal-Paleolithicum. De omgeving moet dan ook een beduidende aantrekkingskracht hebben gehad op rondtrekkende groepen jager-verzamelaars. Los van lithische artefacten uit het paleolithicum en neolithicum bracht archeologisch onderzoek bewoningssporen uit de metaaltijden, Romeinse periode en vroege middeleeuwen in kaart. Het merendeel van deze bewoningssporen bevindt zich op lager gelegen terrein, rondom de stad Oudenburg. Bovenop de dekzandrug lijken sporen afwezig. Zeer waarschijnlijk weerspiegelt dit een gebrek aan systematisch onderzoek vanwege het grotendeels rurale karakter van de regio.

Figuur 16: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de CAI-polygonen binnen een straal van 1,5 km (Bron: Geopunt).

I. Archeologische vindplaatsen

70013	Opgraving (1961); NK: 15 meter Volle middeleeuwen: driebeukige Romaanse kerk, waarvan nog een gedeelte rechtstaat, in verschillende fasen tot stand gekomen Late middeleeuwen: graf
72239	Opgraving (1998); NK: 15 meter Laat- neolithicum: Enkele vuurstenen artefacten in de ploeglaag of in vullingspakketten van jongere sporen (o.a. schrabber). Bij veldkartering van de aanpalende terreinen werd ook een fragment van een gepolijste bijl teruggevonden. Vroege ijzertijd: Twee ronde structuren die vermoedelijk dienden om water te putten: in vullingspakketten fragment van een hoge kom met strakke, licht naar buiten gerichte, gegladde rand. Late ijzertijd: aardewerk Midden-Romeinse tijd: Twee greppelsporen die min of meer parallel lopen op gemiddeld 3-4 m van elkaar - een ervan doorkruist het volledige terrein, het tweede spoor werd slechts over een lengte van 22 m aangetroffen. Mogelijk wijst het geheel op de aanwezigheid van een Romeins wegtracé. Vroege middeleeuwen: nederzetting bestaande uit gebouwplattegronden, poelen, waterputten, etc. – aardewerk Volle middeleeuwen: oud wegtracé – grachten, standgreppels en paalkuilen wijzend op een nederzetting Bron: Hollevoet Y. 2003, Vroegmiddeleeuwse nederzettingssporen nabij de Zandstraat te Ettelgem (stad Oudenburg, prov. West-Vlaanderen), in: Archeologie in Vlaanderen, VII, p. 83-94.
72490	Opgraving (1956); NK: 15 meter Karolingische periode: kerk – cella van Roksem wordt vermeld in 745 - De oudste gebouwsporen betreffen paalgaten van een houten constructie. De gaten waar eens de zware stutbalken werden ingeplant, waren nog duidelijk zichtbaar. De jongere paalgaten behoren tot een pre-Romaans (9de-eeuws?) houten kerkje met vlakgesloten koor; de totale lengte bedroeg 19 m. Wegens de breedte van de beuk (10,5 m) waren 2 rijen hoge tussensteunen nodig om de sporenkap te ondersteunen. Bron: Mertens, J. 1957, Roksem (W.Vl.), in: Archeologie, 1, p. 149.
75167	Opgraving (1986); NK: 15 meter Midden-Romeinse tijd: Mogelijk resten van een houtbouw, greppels, grachten, volledig leeggehaalde waterput (naast de bermsloot aangetroffen), ook kleine

	concentraties tegulaefragmenten en scherven - Mogelijk in verband te brengen met een kleine nederzetting ingeplant langsheen de weg die tijdens het Hoge Keizerrijk en later de belangrijke agglomeratie van Oudenburg verbond met Aartrijke. - Zeeweg (zie CAI 76483) kon vastgesteld worden deels door karrensporen en deels door bermsloot. Romeins aardewerk gevonden in de karrensporen Vroege middeleeuwen: houten waterput – mogelijke restanten brugsconstructie Volle middeleeuwen: grachten die de erven uit de volle middeleeuwen aflijnen – wooneiland afgebakend dor grachtje – houten waterput Late middeleeuwen: Twee grachten opgemerkt in de laatmiddeleeuwse laag, één van de grachten heeft een komvormig profiel en bevatte enkele laatmiddeleeuwse scherven. Waarschijnlijk betreft het de walgracht van een verdwenen hoeve. Bron: De Meulemeester, J. & Dewilde, M. 1987: Romeinse en middeleeuwse sporen te Roksem (W.-Vl.), <i>Archaeologia Mediaevalis</i> 10, 67-69.
75873	Opgraving (1988, 1989); NK: 15 meter Steentijd: Zware schrabber en een fragment van een gepolijste bijl Late ijzertijd: Zware vierpostenspijker, aardewerkfragmenten in de paalgaten: hard gebakken en verschaald met zand, soms een groeflijnversiering of een versiering met stokindrukken. Romeinse tijd: Heel wat vroegmiddeleeuwse structuren bevatten Romeinse archaeologica Vroege middeleeuwen: nederzetting bestaande uit een vijftal kuiltjes en 3 uitbraakkuilen van houten waterputten – aardewerk - 2-tal grote rechthoekige constructies met talrijke bijgebouwtjes, waaronder een éénschepig woonstalhuis – afvalputten/beerputten - Spiekers die bij de 2 grotere gebouwen horen (4- en/of 6-postenspiekers) ingeplant op de uithoek van mogelijk een erf begrensd door een palissade – grachtensysteem – 9 waterputten
76035	Opgraving (2001); NK: 15 meter Karolingische periode: nederzettingssporen – paardenskelet, runderskelet Bron: Hollevoet Y. 2003, Vroegmiddeleeuwse nederzettingssporen nabij de Zandstraat te Ettelgem (stad Oudenburg, prov. West-Vlaanderen), in: <i>Archeologie in Vlaanderen</i>, VII, p. 83-94.
76036	Opgraving (1998); NK: 250 meter Romeinse tijd: onbepaald Vroege middeleeuwen: onbepaald

	Bron: Hollevoet Y. 2003, Vroegmiddeleeuwse nederzettingssporen nabij de Zandstraat te Ettelgem (stad Oudenburg, prov. West-Vlaanderen), in: Archeologie in Vlaanderen, VII, p. 83-94.
76483	Opgraving (1988); NK: 15 meter Laat- Romeinse tijd: Restant van de Gallo-Romeinse Zeeweg, waarvan het tracé afwijkt van de huidige Zeeweg en oorspronkelijk recht op Oudenburg en het castellum gericht was. Er werd materiaal gevonden dat dateert uit de 3de eeuw. Een zone met grijswit stuifzand en een dichte concentratie veldsteenkeien onder de laatmiddeleeuwse laag, duidde op de restanten van de Zeeweg. Nadat het achterland van Oudenburg vanaf het einde van de 3de eeuw overstroomde, raakte een stuk van de Zeeweg in onbruik. Late middeleeuwen: site met walgracht Bron: Dewilde, M. 1988 Roksem (W.-Vl.): Gallo-Romeinse en middeleeuwse sporen, in: Archeologie 1988/2, p. 194.
151123	Mechanische prospectie (2010); NK 15 meter Romeinse tijd: grachten en greppels die kunnen bestempeld worden als perceelsgrachten of verband houden met tuin- of akkerbouw. Een aantal greppels bakenden zones af met één of meerdere bijgebouwen – paalkuilen waarvan het duidelijk is dat er 4 een kleine vierpostenspieker vormen - aardewerk WO I: spoorwegennet Bron: Dhaeze W. & Velle P. 2010, Waarderend archeologisch onderzoek te Westkerke, site Vervlotenweg (1, 2, 6, 13, 26 en 27 april 2010), Archeologische rapporten Oudenburg - 8.
157597	Mechanische prospectie (2011); NK: 15 meter Vroege middeleeuwen: in het westelijke uiteinde van proefsleuven 4 en 5: een aantal grachten te dateren van de vroege tot de postmiddeleeuwen - 3 kleine scherpfjes uit de vroege of volle middeleeuwen Bron: Dhaeze, W. & Cattryse, A. 2011: Waarderend archeologisch onderzoek te Roksem, site Millebeek (14 en 15 juni 2011), onuitgegeven rapport, Stad Oudenburg & Ruben Willaert bvba.
161666	Controle van werken (1992); NK: 15 meter Onbepaald: muurrestant
162288	Controle van werken (1998); NK: 15 meter Romeinse tijd: poel of waterput met driehoekige houten bekisting – aantal paalkuilen – 1 gracht, karrensporen en kuilen
163455	Mechanische prospectie (2012); NK: 15 meter

	20^e eeuw: Restanten van kelders en muren van het voormalige slachthuis. Voor het overige werden geen structuren waargenomen. Bron: Dhaeze W. 2012: Archeologische begeleiding van de sloop van 'Slachthuis Declerck' te Westkerke (oktober/ november 2012), Archeologische Rapporten Oudenburg 15, Oudenburg.
164766	Mechanische prospectie (2013); NK: 15 meter Nieuwe tijd: voornamelijk perceeksgrachtjes, ploegsporen en enkele kuilen/verstoringen. Bron: Van Staey A., Bruggeman J. 2013: Archeologisch vooronderzoek Westkerke (Oudenburg) - Vervlotenweg, Rapporten All-Archeo bvba 143, Bornem.
207179	Mechanische prospectie (2013); NK: 15 meter Romeinse tijd: mogelijke waterput en verschillende andere sporen (kuilen), geassocieerd met handgevormd aardewerk. Mogelijk behorend tot een erf. Late middeleeuwen: oost-west gerichte grachtstructuren. Nieuwe tijd: noord-zuid gerichte grachtstructuren. Bron: Bradt, T. 2013: Archeologische prospectie Westkerke Westkerkestraat (prov. West-Vlaanderen). Basisrapport, Ingelmunster.

II. Archeologische indicatoren

Historisch-cartografische en iconografische data

74429	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: site met walgracht 19^e eeuw: hoeve
76484	Indicator cartografie; NK: 15 meter 18^e eeuw: site met walgracht

Veldprospecties

70001	Veldprospectie; NK: 250 meter Finaal-paleolithicum: In situ in de putwanden van de zaveluitbating, 30 tot 40 cm onder het maaiveld: Tjongerspits uit fijne silex, met grijze patina, fragment van een gepolijste silexbijl, nucleus uit blauwachtige silex, afslagen uit silex, nog gedeeltelijk van cortex voorzien, gespleten klopper uit rood-bruine silex.
-------	--

	Vroege bronstijd: aardewerk – afvalput/beerput Midden-Romeinse tijd: een Romeinse muntschat uit het 3de kwart van de 3de eeuw (waarneming Crois): 49 munten, waarvan 38 sestertii (bronsmunten) en 11 denarii (zilvermunten) aangetroffen in een beker uit grijs aardewerk. Onbepaald: Glaspareltje in licht-groene glaspasta.
71126	Veldprospectie; NK: 250 meter Finaal-paleolithicum: In de putwanden aangetroffen voorwerpen: silex pijlpunt, met voetje en 2 weerhaakjes (waarschijnlijk laat-neolithisch-vroege bronstijd), microliet harpoenhaakje, een groot aantal silexafslagen. Midden-Romeinse tijd: aardewerk en paardengraf
71127	Veldprospectie; NK: 250 meter Midden-Romeinse tijd: Door de uitbater werd een menselijk skelet uit het zand gehaald. Deze overblijfselen, 1,3 m onder het maaiveld, lagen omkranst door stenen. In hetzelfde perceel werd een kom uit terra sigillata (vermoedelijk 3de eeuw) aangetroffen

Metaaldetectie

210424	Metaaldetectie; NK: 15 meter Nieuwste tijd: Een vork (zilver of verzilverd) met het Belgisch heraldisch wapen en spreuk met erboven Ostende en eronder Douvres
213199	Metaaldetectie; NK: 15 meter Merovingische periode: gespplaat
215768	Metaaldetectie; NK: 15 meter Middeleeuwen: deksel Nieuwe tijd: gesp
215834	Metaaldetectie; NK: 15 meter 18^e eeuw: munt
215835	Metaaldetectie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: metaal
215836	Metaaldetectie; NK: 15 meter 17^e eeuw: munten

215837	Metaaldetectie; NK: 15 meter 16 ^e eeuw: munten
215839	Metaaldetectie; NK: 15 meter 16 ^e eeuw: medaillon
215841	Metaaldetectie; NK: 15 meter Vroege middeleeuwen: fibula
215842	Metaaldetectie; NK: 15 meter Steentijd: lithisch materiaal
215843	Metaaldetectie; NK: 15 meter 17 ^e eeuw: munten
215844	Metaaldetectie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: metaal
215845	Metaaldetectie; NK: 15 meter Onbepaald: metaal
215846	Metaaldetectie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: metaal
215847	Metaaldetectie; NK: 15 meter WO I: ornament van een tschako (hoofddekse), WO I, met '12": 12de linie
216288	Metaaldetectie; NK: 15 meter Nieuwe tijd: metaal
216293	Metaaldetectie; NK: 15 meter Onbepaald: ring
216620	Metaaldetectie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: metaal
217034	Metaaldetectie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: metaal
217035	Metaaldetectie; NK: 15 meter

	Onbepaald: metaal
217065	Metaaldetectie; NK: 15 meter Nieuwe tijd: metaal
217066	Metaaldetectie; NK: 15 meter Nieuwe tijd: metaal
217067	Metaaldetectie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: metaal
217068	Metaaldetectie; NK: 15 meter Nieuwe tijd: metaal
217070	Metaaldetectie; NK: 15 meter Nieuwe tijd: metaal
217071	Metaaldetectie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: metaal
218277	Metaaldetectie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: munten
219016	Metaaldetectie; NK: 15 meter Romeinse tijd: bronzen beeldje god Mars
219030	Metaaldetectie; NK: 15 meter Midden-Romeinse tijd: munten
219031	Metaaldetectie; NK: 15 meter Romeinse tijd: 2 loden netverzwaringen
219034	Metaaldetectie; NK: 15 meter Onbepaald: metaal
219035	Metaaldetectie; NK: 15 meter Onbepaald: metaal
219392	Metaaldetectie; NK: 15 meter Onbepaald: metaal

219393	Metaaldetectie; NK: 15 meter Nieuwe tijd: metaal
219713	Metaaldetectie; NK: 15 meter Onbepaald: metaal
219714	Metaaldetectie; NK: 15 meter Onbepaald: metaal
219715	Metaaldetectie; NK: 15 meter Onbepaald: metaal
220448	Metaaldetectie; NK: 15 meter Romeinse tijd: munten Nieuwe tijd: metaal

1.4.2.2 Historische context en bekende archeologische vindplaatsen

De landschappelijke ligging van het plangebied, op een noordelijke uitloper van het Plateau van Wijnendale, als onderdeel van de dekzandrug van Gistel naar Stekene, moet een zeer grote aantrekkingskracht gehad hebben op zowel groepen jager-verzamelaars als vroege landbouwgemeenschappen. Dit wordt bevestigd door het archeologisch onderzoek in de omgeving. Een aantal vondsten in de omgeving van het plangebied gaan terug tot het finaal-paleolithicum. Tussen 14.000 en 10.000 v. Chr. doen zich een tweetal klimaatsverbeteringen voor, maar deze zijn nog niet standvastig. In de koudere periodes hiertussen (Dryas) wordt in de regio rond Brugge een duinenlandschap gevormd. Onder invloed van de noordwestenwinden waaien dekzandruggen op, zoals de omvangrijke rug van Gistel over Brugge naar Maldegem en Stekene. Op deze manier vormt zich een zwak golvend landschap van overwegend ZW-NO lopende dekzandruggen en laagtes. Deze dekzandruggen blokkeren de afwatering vanuit het binnenland. In de komvormige depressies vormen zich ondiepe meren.

Vanaf 10.000 voor Chr. vindt een algemene en definitieve opwarming plaats, waardoor de ijskappen smelten en de zeespiegel stijgt. Door de uitbreiding van de Noordzee dringt het water de dekzanden binnen en vormt een wadgebied met getijdenwerking. Door de relatief hoge ligging van de dekzanden, wordt de oostelijke kustvlakte, zoals we die vandaag kennen, aanvankelijk weinig door de zee beïnvloed. Gedurende het mesolithicum (ca. 10.000-5.000 v. Chr.) trekken jager-verzamelaars door het landschap en vestigen ze zich op de hogere dekzandruggen. Resten van tijdelijke kampementen zijn talrijk in westelijke Vlaanderen. Zo o.a. op de zuidelijke helling van de O-W verlopende dekzandrug ten noorden van de Assebroekse Meersen en bij opgravingen aan de Barrièrestraat in Sint-Michiels. Ook ter hoogte van het huidige plangebied is er een verhoogde verwachting voor het aantreffen van archeologica uit het mesolithicum.

De overgang tussen mesolithicum en neolithicum betekent eveneens een (geleidelijke) overgang van jacht naar een sedentair bestaan. Deze overgang heeft allerlei gevolgen. Mensen gaan zich vestigen bij hun akker en bouwen hun huizen steviger uit duurzamere materialen. Wanneer de mens voor het eerst aan landbouw gaat doen is het in de eerste plaats de vegetatie op de drogere gronden die hierdoor beïnvloed wordt, gezien deze zones het meest geschikt zijn voor akkerland. In de omgeving van het plangebied zijn evenzeer sporen uit het neolithicum gelokaliseerd, bijvoorbeeld bij een opgraving ca. 1 km ten noorden van het plangebied.

Tegen 1000 v. Chr. is de hele kustvlakte, tot aan de Brugse dekzandrug, een veenlandschap geworden. Het plangebied, dat iets hoger gelegen is, is vermoedelijk niet aan inundatie onderhevig. De informatie over de bronstijd in onze gebieden spitst zich voornamelijk toe op de grafcultus. Vooral tijdens de midden-bronstijd worden veel grafheuvels opgericht. Op de zandrug komen enkele nederzettingen voor uit de ijzertijd. De weinig talrijke, maar gevarieerde sporen uit zowel de vroege als de late ijzertijd wijzen op een verspreide bewoning in de periode vóór de eeuwwisseling. In de omgeving van het plangebied zijn een aantal bewoningssporen uit de ijzertijd gelokaliseerd. Ca. 1,2 km ten noordoosten van het plangebied is een zware vierpostenspijker uit de late ijzertijd geattesteerd.

In de Romeinse periode is de plaats waar het latere Brugge zal groeien gelen in de noordelijke periferie van de civitas Menapiorum. Deze civitas heeft Cassel als hoofdplaats. Het tracé over Cassel-Velzeke-Tienen-Tongeren is de belangrijkste verbinding gedurende het Hoge Keizerrijk. Vanuit de hoofdplaats van de civitas Menapiorum vertrekken een aantal wegen die het gebied ontsluiten. Een *diverticulum* van de baan Cassel-Doornik vertrekt van het gehucht

Steenvoorde en loopt over Poperinge tot Brugge waar ze aansluit bij de Zandstraat. Deze weg verbindt de twee centra waaruit later Oudenburg en Aardenburg zullen ontstaan.³

De zandrug waarop Oudenburg en Roksem zijn gelokaliseerd, zorgde tijdens de Romeinse periode voor een zeer strategische ligging aan de rand van kustvlakte, gelegen langsheen een *diverticulum*. Vanaf de tweede helft van de 1^e eeuw na Chr. kwam in Oudenburg een burgerlijke nederzetting tot ontwikkeling. Vanaf de 2^e eeuw na Chr. was het een uitgelezen locatie voor de inrichting van een militaire basis. Tijdens de Romeinse periode werd de Zeeweg aangelegd als onderdeel van het *diverticulum* naar Aatrijke – Kortrijk. Deze wegenis liep vermoedelijk zeer dichtbij het huidige projectgebied wat een nog hogere verwachting indiceert naar bewoningssporen uit de Romeinse periode. In de omgeving van het plangebied zijn talrijke bewoningssporen uit de Romeinse periode vastgesteld.

Gelet op de vermoedelijk vrij talrijke menselijke aanwezigheid in de regio van het plangebied is het niet verwonderlijk dat te Roksem reeds in de vroege middeleeuwen een kerk werd ingericht. De kerk van Roksem zou dateren uit de Karolingische periode. Vermoedelijk evolueerde de Romeinse bewoning in de vroege middeleeuwen tot een dorpskern. De hoger gelegen zone aan de rand van de kustvlakte was een geschikte locatie voor landbouwers. De kustvlakte leende zich in deze periode goed tot het hoeden van schapen. Door de invloed van getijdenwerking was permanente bewoning hier echter enkel mogelijk op opgeworpen woonplatformen of terpen. De rand van de kustvlakte was wel geschikt voor permanente bewoning. In de omgeving van het plangebied zijn dan ook talrijke sporen uit de vroege middeleeuwen gelokaliseerd.

De oudste vermelding van Roksem is als 'Hrochashem', daterend uit een oorkonde van 745 waarbij een zekere priester Felix al zijn bezittingen schenkt aan de Sint-bertijnsabdij van Sint-Omaars. Roksem profileert zich in de 9de eeuw als een kerngebied van waaruit de St.-Bertijnsabdij de inpolderingactiviteiten in de regio aanvat. In 877 worden Westkerke en vermoedelijk ook Ettelgem als appendentia of afhankelijkheden van de moederparochie Roksem genoemd; zij zullen zich echter vrij snel tot zelfstandige parochies ontwikkelen. Bestuurlijk maakt Roksem gedurende de Frankische periode deel uit van de kleine Vlaanderengouw of "pagus Flandrensis", vanaf de tweede helft van de 9de eeuw van het graafschap Vlaanderen. Het grondgebied behoorde deels tot het Gistelambacht binnen de kasselrij het Brugse Vrije en deels tot de heerlijkheid Van Guysen.

Na verwoesting van de St.-Michielskerk door de Geuzen ca. 1566, wordt de parochie Roksem in 1665 bij Westkerke gevoegd. De toenmalige parochie verdwijnt tot het derde kwart van de 20ste eeuw; tevens verval van de bijhorende dorpskern cf. op de Ferrariskaart (1770-1778) geen expliciete vermelding van Roksem. In 1683- 1684 wordt Roksem voor een tweede maal grondig verwoest door de Franse legers. Pas in 1757 wordt de gedeeltelijk tot puin vervallen St.-Michielskerk afgebroken met recuperatie van bruikbare bouwmaterialen voor herstellingen aan de St.-Audomaruskkerk van Westkerke. De huidige Brugsesteenweg is in 1755 aangelegd als deel van de verbinding Brugge-Gistel-Nieuwpoort. Vanaf het tweede en derde kwart van de 19de eeuw is er geleidelijk opnieuw ontstaan van een grotere bewoningsconcentratie aan de Brugsesteenweg, met o.m. locatie van enkele herbergen én de oprichting van een klooster van de Zusters van St.-Vincentius à Paulo met bijhorende school ter hoogte van het plangebied.

In de jaren 1970 worden zandwinningen verricht voor de aanleg van de autoweg A 18 Brussel-Jabbeke-Nieuwpoort ten noorden van de gemeente. Hierdoor ontstaan de recreatieve waterplassen "De Kluiten" (ten noordwesten) en "De Hoge Dijken" (ten noordoosten) met de

³ Hillewaert, B. & Ryckaert, M. 2019. p.51 (bijdrage Y. Hollevoet)

z.g. "Roksempuut". Door het ontbreken van een bidplaats gedurende vier eeuwen, kent Roksem geen echte dorpskern van waaruit de bewoningsconcentratie zich historisch kon ontwikkelen.

1.4.2.3 Archeologische indicatoren en cartografische bronnen

De Heraldische Kaart van het Brugse Vrije (1597) lokaliseert de dorpskern van Roksem ca. 350 meter ten noordwesten van het huidige plangebied, op de hoek van de huidige Zeeweg en Oude Brugseweg. Ook het verloop van de huidige Brugsesteenweg is reeds duidelijk waarneembaar. In de omgeving van het kruispunt van de Brugsesteenweg met de Zeeweg, waartoe het plangebied behoort, is op de Heraldische Kaart duidelijk een bescheiden bewoningskern waar te nemen. Binnen de projectgrenzen lijkt tevens bebouwing weergegeven, waarvan de aard niet kon achterhaald worden. Het feit dat het plangebied aan een kruispunt van oude wegtracés ligt, in de directe omgeving van de historische dorpskern van Roksem, indiceert een hoge verwachting naar bewoningssporen uit de middeleeuwen en zelfs ouder.

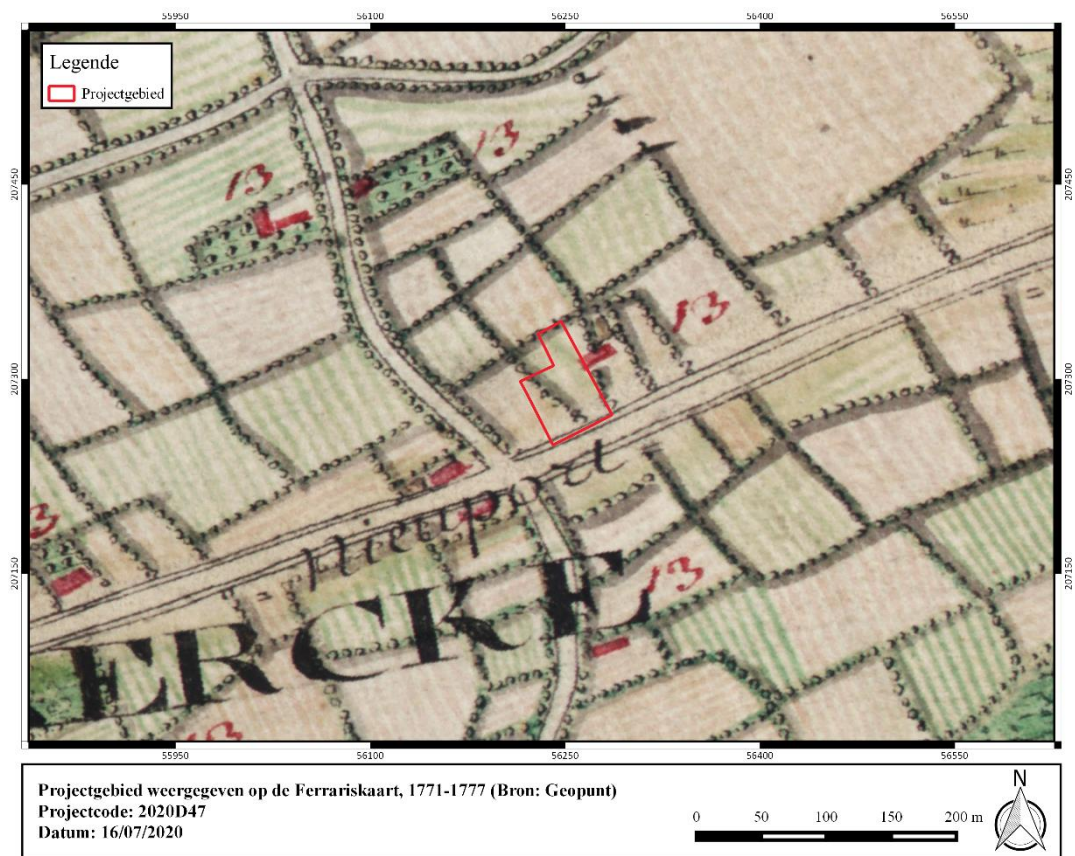
Op de Ferrariskaart is de dorpskern niet langer weergegeven. De dorpskerk werd verwoest gedurende de Tachtigjarige Oorlog (1568-1648) en werd de eeuwen nadien niet opnieuw opgebouwd. De teloorgang van Roksem reflecteert zich tevens in de duidelijk afname van gebouwen in de omgeving van het plangebied. Het verloop van de huidige Brugsesteenweg en Zeeweg is wel waarneembaar. Het plangebied staat integraal gekarteerd als akker. Precies ten oosten van het plangebied situeert zich een rechthoekig gebouw.

De 19e-eeuwse kaarten geven tevens geen bebouwing weer binnen de projectgrenzen. Ter hoogte van het nabijgelegen kruispunt maken de kaarten melding van de aanwezigheid van een herberg. In 1899 kwam binnen de projectgrenzen het klooster van de zusters St. Vincentius à Paulo tot ontwikkeling. Dit gebouwenbestand werd in de jaren '70 verder uitgebreid. Op heden worden de gebouwen gebruikt als school.

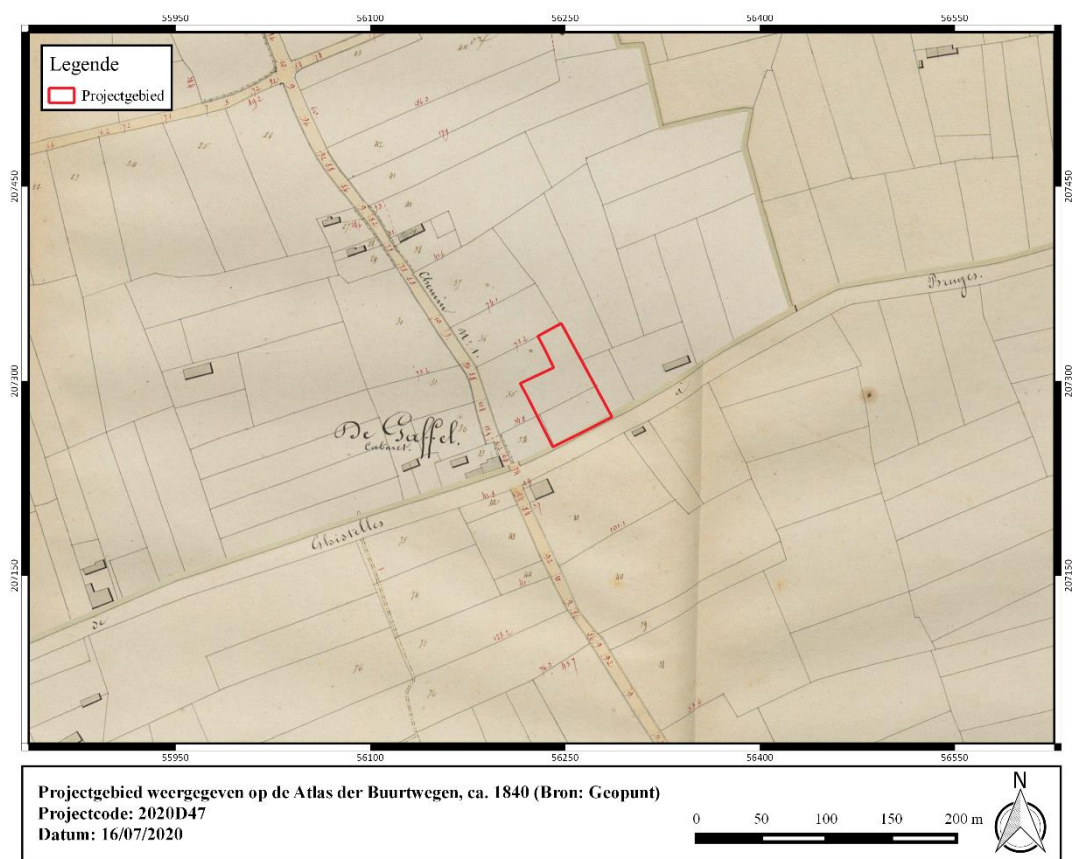

Figuur 17: Projectgebied weergegeven op de Heraldische Kaart van het Brugse Vrije, 1597 (bron:: Kaartenhuis Brugge).

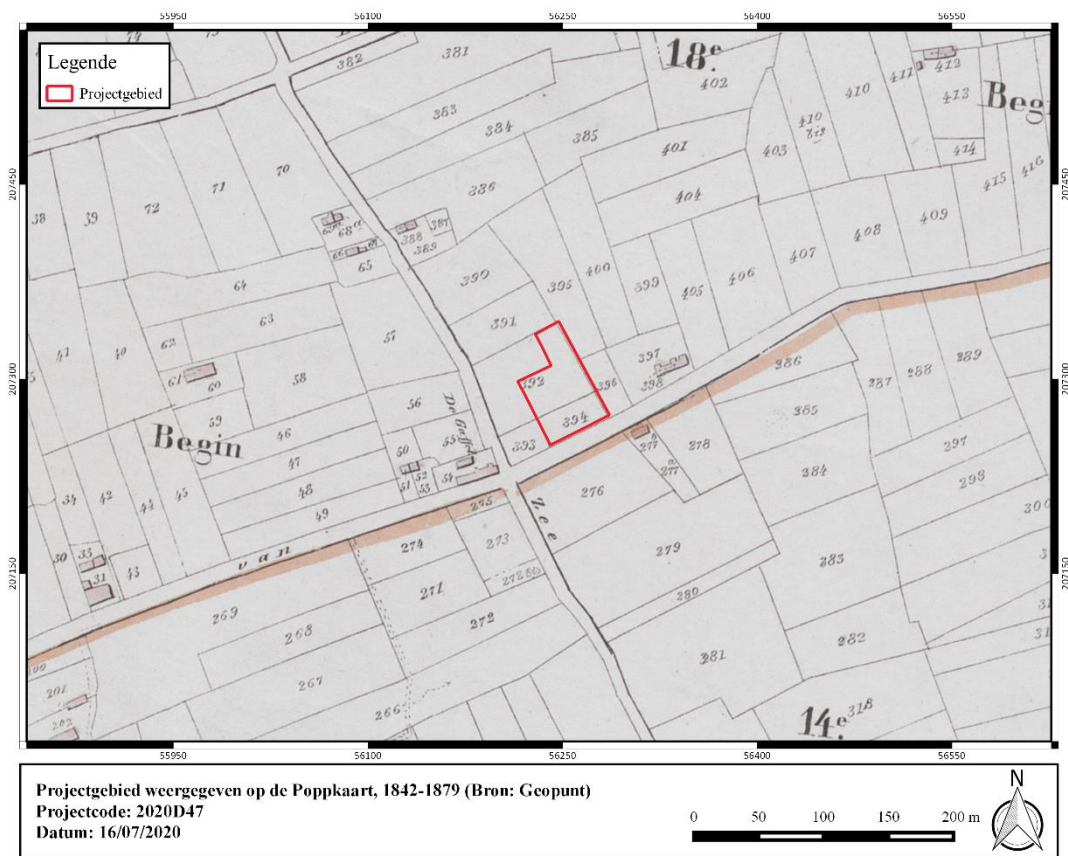

Figuur 18: Projectgebied weergegeven op de Ferriskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).

Figuur 19: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840 (Bron: Geopunt).

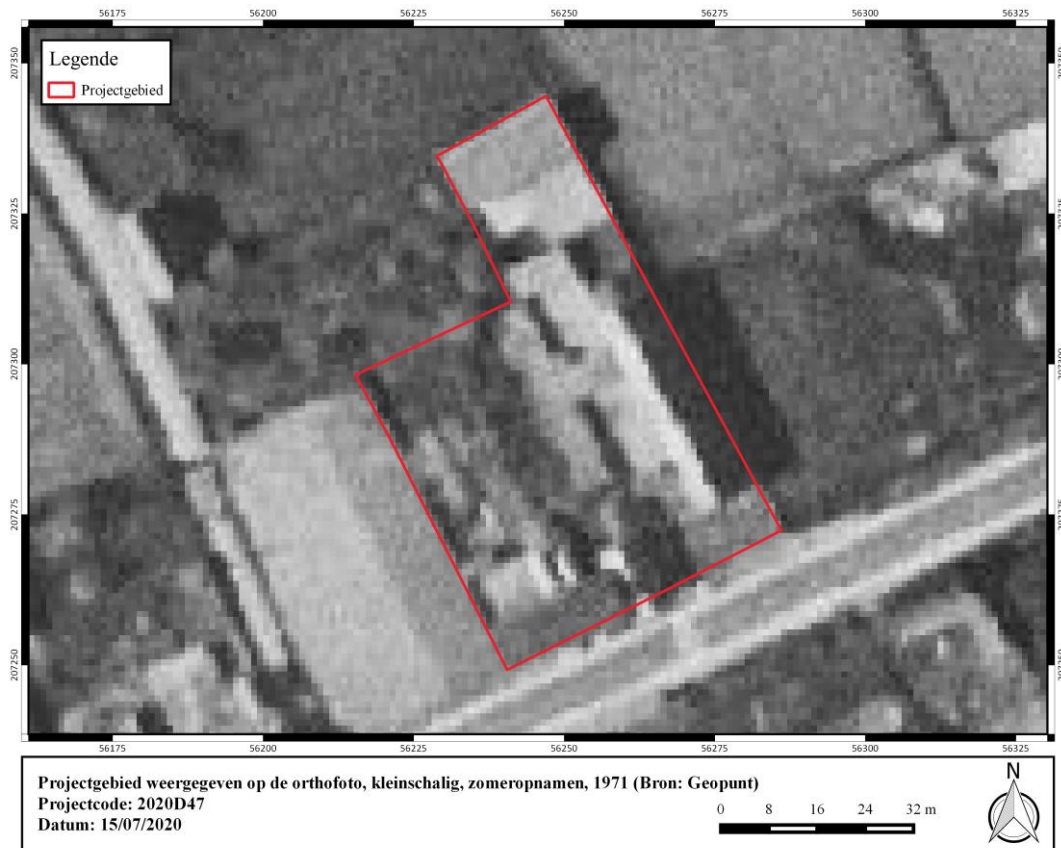

Figuur 20: Projectgebied weergegeven op de Poppkaart, 1842-1879 (Bron: Geopunt).

1.4.2.4 Huidige gebruik en verstoringen

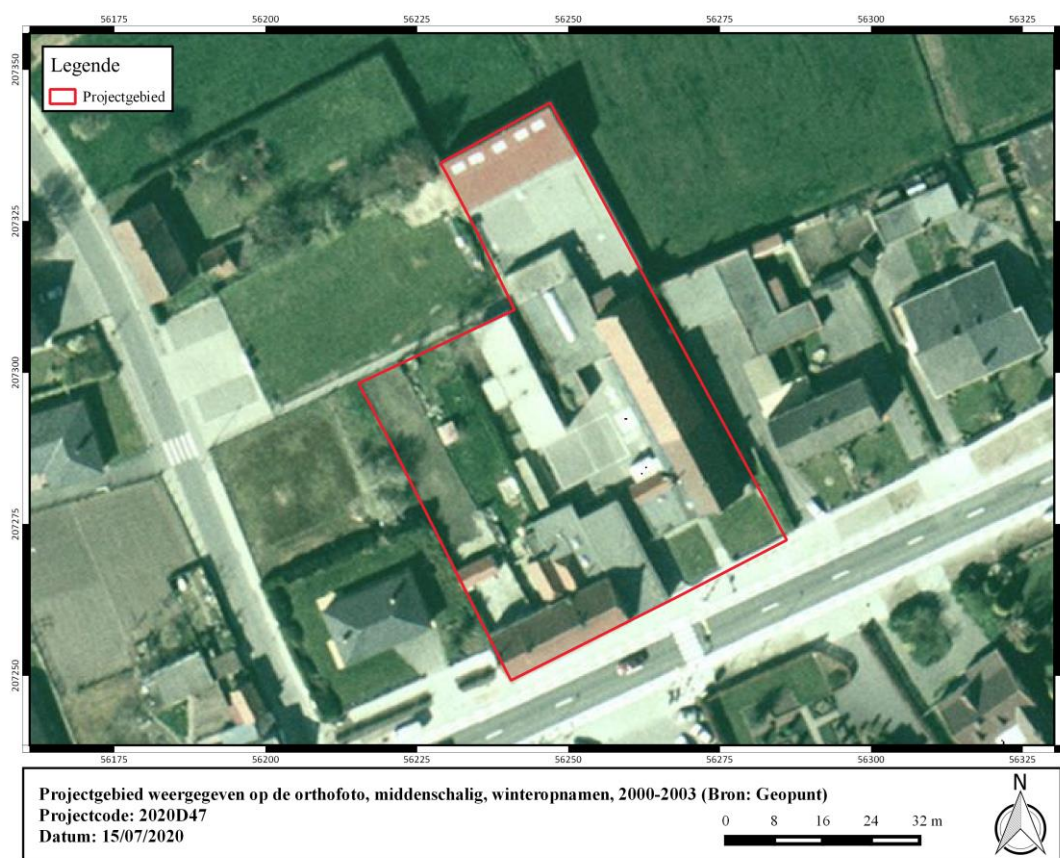
De orthofotosequentie geeft een geleidelijke uitbreiding weer van de bebouwing en verharding binnen de projectgrenzen. Op de oudste luchtopname is het overgrote deel van het bestaande gebouwenbestand reeds op te merken. Op heden is ca. 1126 m² van het terrein bebouwd. Bijkomend is ca. 1155 m² van het terrein verhard. In het oostelijk terreindeel situeert zich een schoolgebouw, het westelijk terreindeel bestaat uit twee woningen met achterliggende tuinen. Het bestaande gebouwenbestand is niet onderkelderd.

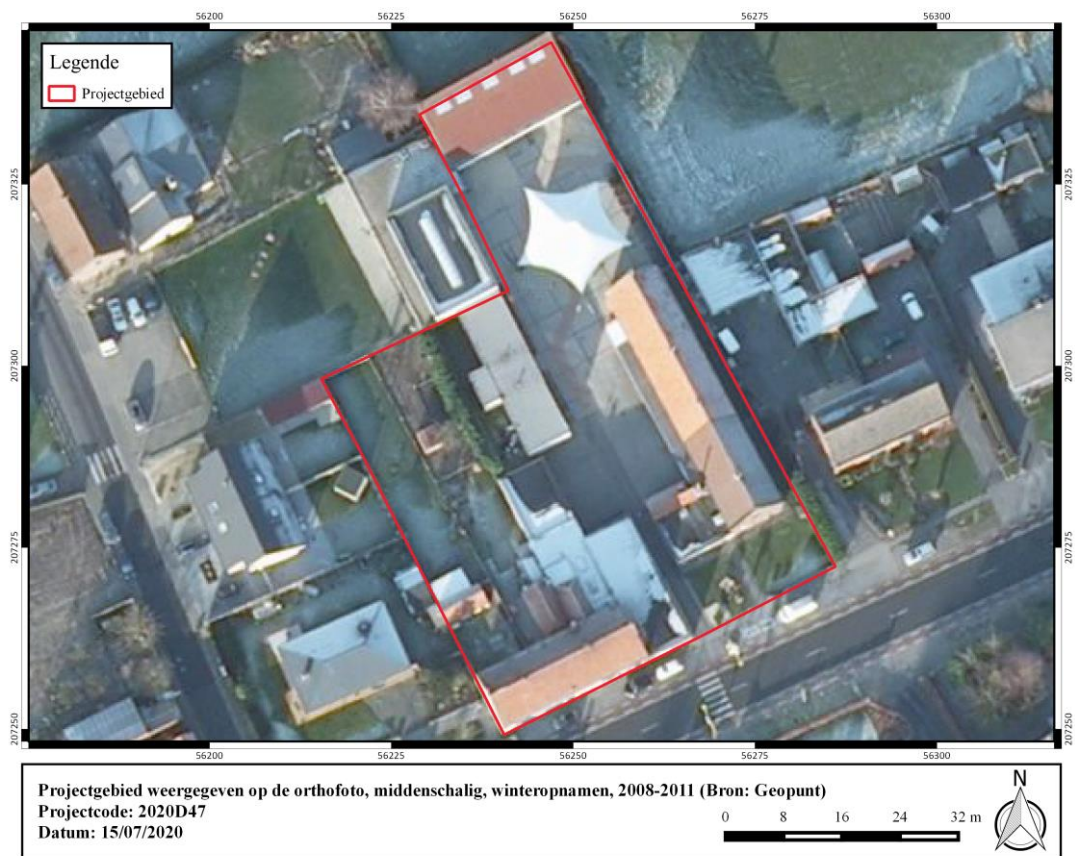
Figuur 21: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt).

Figuur 22: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979-1990 (Bron: Geopunt).

Figuur 23: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2000-2003 (Bron: Geopunt).

Figuur 24: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2008-2011 (Bron: Geopunt).

Figuur 25: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2019 (Bron: Geopunt).

1.5 Synthese

De opdrachtgever plant de sloop van het grootste deel van de bestaande bebouwing en de realisatie van een nieuwbouwproject op de terreinen van school 'De Tandem' aan het kruispunt van de Brugsesteenweg en de Zeeweg te Roksem. Het onderzoeksgebied is ca. 3324 m² groot en ten dele bebouwd en verhard. Deze bebouwing wordt gesloopt in functie van de geplande ontwikkeling.

Roksem is gelegen op de overgang tussen de zandstreek buiten de Vlaamse Vallei en de kustpolders. Het onderzoeksgebied is gelegen op de noordelijke flank van een dekzandrug die zich in westelijke richting, naar het IJzerestuarium uitstrekt. De Quartairgeologische kaart geeft een profielopbouw weer van eolische afzettingen van het laat-Pleistoceen tot vroeg-Holocene die rusten op afzettingen van het Tertiair. Uit de bodemkaart valt af te leiden dat het onderzoeksgebied zich op de rand van een iets nattere depressie in het noorden situeert. Vermoedelijk bestaat het sediment ter hoogte van het onderzoeksgebied uit zand. Ten noorden van het projectgebied stroomt het Oudenburgs Vaardeken richting de Ieperlee.

De oudste cartografische bronnen geven reeds bebouwing weer ter hoogte van het onderzoeksgebied. Op de Heraldische kaart van het Brugse Vrije is het verloop van de huidige Brugsesteenweg en Zeeweg reeds aangegeven. Aan het kruispunt van deze twee wegen is reeds een bescheiden bewoningskern weergegeven. Op de kaart van Ferraris is niet echt sprake van een concentratie bewoning. Het onderzoeksgebied is ingekleurd als akker, net ten oosten van het terrein is een hoeve afgebeeld. Ter hoogte van het kruispunt zijn nog twee hoeves weergegeven. Op de 19e-eeuwse bronnen is weinig verandering op te merken. Het hoevegebouw net ten oosten van het onderzoeksgebied lijkt verdwenen. In 1899 kwam binnen de projectgrenzen het klooster van de zusters St. Vincentius à Paulo tot ontwikkeling. Dit gebouwenbestand werd in de jaren '70 verder uitgebreid. De orthofotosequentie geeft een beperkte evolutie weer binnen de grenzen van het onderzoeksgebied. Op het oudste luchtbeeld is reeds te zien hoe de noordoostelijke helft en het zuiden van het onderzoeksgebied ingenomen worden door bebouwing. Op jongere luchtbeelden is te zien hoe deze verharde structuren in beperkte mate worden uitgebreid doorheen de voorbije decennia.

Binnen de grenzen van het onderzoeksgebied zijn geen archeologische vindplaatsen gekend. Een groot deel van de opgenomen vindplaatsen opgenomen op het kaartblad van de CAI betreffen waarnemingen in het kader van werfcontroles of noodonderzoek op beperkte oppervlaktes. Hoewel de streek rond Oudenburg vooral gekend is vanwege de rijkdom aan Romeinse vindplaatsen en de aanwezigheid van een Romeins castellum, wijzen de gekende vindplaatsen en indicatoren op een doorlopende menselijke aanwezigheid sinds het finaal-Paleolithicum. De omgeving moet dan ook een beduidende aantrekkingskracht hebben gehad op rondtrekkende groepen jager-verzamelaars. Los van lithische artefacten uit het paleolithicum en neolithicum bracht archeologisch onderzoek bewoningssporen uit de metaaltijden, Romeinse periode en vroege middeleeuwen in kaart. Het merendeel van deze bewoningssporen bevindt zich op lager gelegen terrein, rondom de stad Oudenburg. Bovenop de dekzandrug lijken sporen afwezig. Zeer waarschijnlijk weerspiegelt dit hoofdzakelijk een gebrek aan systematisch onderzoek vanwege het grotendeels rurale karakter van de regio.

Op basis van de beschikbare gegevens dient ter hoogte van het onderzoeksgebied uitgegaan te worden van een trefkans inzake ondergronds erfgoed. Hoewel de huidige toestand van het terrein een zekere mate van verstoring van het bodemarchief doet vermoeden dient dit objectief vastgesteld te worden. In de eerste plaats dient na de sloop een landschappelijk bodemonderzoek de bodemopbouw en bewaringscondities te evalueren. Mogelijk is de ondergrond dermate geroerd dat verder archeologisch onderzoek, in eender welke vorm niet

langer kan leiden tot wezenlijke kenniswinst. Blijkt daarentegen dat bodemhorizonten die kunnen wijzen op gunstigere bewaringscondities m.b.t. artefactenconcentraties aanwezig zijn dan dienen deze in een verkennend grid bemonsterd te worden. In het geval van een positieve staalname kan geopteerd worden om dit verkennend onderzoek in functie van artefactensites aan te vullen met waarderende archeologische boringen en/of proefputten. Met betrekking tot eventueel aanwezige resten van bewoning, begraving of artisanale activiteiten in de vorm van bodemsporen is een proefsleuvenonderzoek de meest geschikte onderzoeksmethode.

2 Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2020

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt

Kaartenhuis Brugge

Van Ranst, E. & Sys, C. 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen. Universiteit Gent.